

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 63

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 20 ianuarie 2021

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 387 din 18 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora	2-5	33.670/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Diaconu Nicolae, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	27
Decizia nr. 716 din 6 octombrie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 260 alin. (1) lit. e) și ale art. 260 alin. (1 ¹) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii	6-7	33.677/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Buda Gheorghe, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	27
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE			
Decizia nr. 54 din 14 septembrie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	8-23	33.687/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Boncan Gheorghe-Dorinel, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	28
ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE			
31.407/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Diaconu Marcel, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	24	33.690/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Dinulescu Elena, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	28
31.468/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Dumitrașcu Elena, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	24	33.695/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Cucu Dumitru Felix, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	29
32.119/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Dan Nicușor Daniel, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	25	33.696/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Drăghici Marian, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	29
33.301/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Dimache Marian, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	25	33.703/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Danciu Vasile, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	30
33.368/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Enache Sorin, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	26	33.754/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Avram Ionuț Valentin, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	30
33.444/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Duminecă Nicolae, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	26	33.797/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Brădițeanu Ion, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	31
		33.799/2020. — Raport privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Constantinescu Ovidiu Dumitru, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020	31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 387

din 18 iunie 2020

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Cătălina Turcu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, excepție ridicată de Societatea Eco NRG — S.R.L. din Ostroveni, județul Dolj, în Dosarul nr. 3.311/2/2016 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.612D/2017.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru autoarea excepției, domnul avocat Alexandru Oană, cu delegație la dosar, lipsind cealaltă parte, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă că, la dosar, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale — Direcția generală de control, antifraudă și inspecții a depus concluzii scrise, prin care solicită respingerea excepției, în principal, ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca neîntemeiată, precum și hotărârile pronunțate ulterior în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. S-a atașat, de asemenea, jurisprudență de la Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, arătând, în esență, că textul de lege criticat încalcă principiul legalității sub aspectul condițiilor de claritate, precizie și previzibilitate, deoarece reglementează posibilitatea aplicării unor măsuri administrative care au ca efect restrângerea unor drepturi prin analogie cu alte măsuri administrative care sunt reglementate expres în anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011. Aplicarea prin analogie a unor măsuri care nu sunt definite nici în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 și nici al anexei la aceasta aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție sub aspectul condițiilor de claritate și previzibilitate ale legii. Se face referire la jurisprudența Curții Constituționale, respectiv la deciziile nr. 430 din 24 octombrie 2013 și nr. 447 din 29 octombrie 2013, subliniindu-se că exigențele de calitate și previzibilitate sunt aplicabile inclusiv puterii executive. Prin art. 10 din Codul civil este interzisă, în cazul legilor, aplicarea analogiei.

5. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate prin raportare la art. 1 alin. (4) și art. 61 din Constituție, deoarece autoritatea competentă în gestionarea fondurilor europene, care prin prisma atribuțiilor poate fi calificată drept autoritate administrativă — făcând parte, așadar, din puterea executivă —, stabilește abateri și sancțiuni aferente acestora de la norme juridice ce țin de domeniul legii organice, astfel cum sunt cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011, încalcându-se astfel atribuțiile puterii legiuitoare originare — Parlamentul sau delegate — Guvernul. Delegarea unor atribuții care aparțin legiuitorului către o autoritate administrativă reprezintă o încălcare a principiului separației puterilor în stat. Referitor la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție se observă că destinatarii normei sunt puși în imposibilitate de a cunoaște în ce constă întinderea obligațiilor care le revin, care este limita ce nu trebuie depășită și care sunt consecințele încălcării. Totul este lăsat la latitudinea organului constatat, care nu este definit clar de textul de lege criticat, acesta reglementând generic cu privire la „autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene”, care poate diferi de la caz la caz. Sunt încălcate și prevederile art. 21 din Constituție, deoarece, chiar dacă este permis accesul la instanță, judecătorul nu poate efectua un control eficace de legalitate și temeinicie a măsurii dispuse atât timp cât nu are la dispoziție pârghiile necesare aplicării și interpretării legii. Acesta nu are un text sancționator la care să se raporteze pentru a aprecia asupra problemelor supuse judecării. Constatarea autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene nu poate ține loc de normă incriminatoare. Se poate pune și problema calității procesuale pasive, reclamantul trebuind să știe clar pe cine va chema în judecată. Sunt încălcate și dispozițiile art. 44 din Constituție, deoarece respectarea dreptului de proprietate privește orice fel de drepturi patrimoniale. În baza contractului de finanțare societatea dobândește un drept de creanță, iar sancțiunea aplicată este una cu consecințe patrimoniale și constă în afectarea aceluși drept de creanță prin aplicarea unei corecții financiare. Art. 53 din Constituție nu este aplicabil. Limitarea prin lege a dreptului de proprietate se face în temeiul art. 44 alin. (1) din Constituție și nu este consecința directă a aplicării legii, ci intervine în urma analogiei făcute de autoritatea competentă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

6. Prin Încheierea din 21 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.311/2/2016, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea Eco NRG — S.R.L. din comuna

Ostroveni, județul Dolj, într-o cauză având ca obiect anularea unei Note de constatare a neregulilor și de stabilire a corecțiilor financiare, precum și a deciziei emise de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale — Direcția generală de control antifraudă și inspecții.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea arată, în esență, că textul de lege criticat aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece, potrivit acestuia, calificarea abaterii și stabilirea cuantumului corecției financiare sunt lăsate la aprecierea exclusivă a organului care aplică măsura administrativă, respectiv autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene. Se apreciază că art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 nu respectă exigența clarității și previzibilității legii, întrucât beneficiarii de fonduri europene nu pot anticipa, într-o măsură rezonabilă, ce acțiuni sau inacțiuni ar putea fi considerate drept abateri și care sunt corecțiile financiare ce le pot fi aplicate de autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene în cazul săvârșirii unei abateri nereglementate de legiuitor. Aplicarea de corecții financiare are un impact financiar semnificativ asupra activității beneficiarilor de fonduri europene, putând duce chiar la întreruperea activității acestora. Se arată că se încalcă și prevederile art. 8 alin. (4) și art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, potrivit cărora textul legii trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc. Autoarea face referire la considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012, nr. 430 din 24 octombrie 2013, nr. 447 din 29 octombrie 2013 și nr. 308 din 12 mai 2016 și arată că din cuprinsul tuturor acestora se poate conchide că formularea unui act normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, iar claritatea și previzibilitatea elementelor *sine qua non* ale constituționalității. Totodată, asigurarea securității juridice trebuie observată cu mai mare strictețe în cazul regulilor cu implicații și consecințe financiare. Cei vizați de acestea trebuie să cunoască precis întinderea obligațiilor impuse (a se vedea hotărârile pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-325/85, *Irlanda împotriva Comisiei*, Cauza C-237/86, *Regatul Țărilor de Jos împotriva Comisiei*, Cauza C-255/02, *Halifax plc, Leeds Permanent Development Services Ltd și County Wide Property Investments Ltd împotriva comisariatelor vamale și acizelor*).

8. Referitor la încălcarea art. 21 alin. (1) din Constituție, autoarea arată că textul de lege criticat reprezintă o normă de procedură, întrucât reglementează modalitatea de individualizare și aplicare a unei măsuri administrative care poate face obiectul controlului în fața instanțelor judecătorești, însă judecătorul nu dispune de pârghiile necesare aplicării și interpretării legii, având în vedere că atributul aprecierii asupra caracterului de abatere aparține, potrivit textului criticat, exclusiv autorității competente în domeniul fondurilor europene. Principiul accesului liber la justiție trebuie să fie efectiv, iar nu iluzoriu, efectivitatea acestuia având valențe și cu privire la posibilitatea judecătorului de a soluționa cauza prin aplicarea și interpretarea legii. De asemenea, este încălcat principiul egalității armelor — componentă a accesului liber la justiție, sens în care autorul face referire la deciziile Curții Constituționale nr. 196 din 4 aprilie 2013 și nr. 348 din 17 iunie 2014.

9. Autoarea apreciază că textul de lege criticat contravine art. 44 alin. (1) din Constituție și art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece consacră, în mod neclar și lipsit de previzibilitate, posibilitatea pierderii dreptului de creanță ca urmare a aplicării unei sancțiuni prin analogie pentru o abatere neprevăzută de lege. Practic, textul criticat prevede posibilitatea pierderii dreptului de creanță împotriva statului în

urma aplicării arbitrare a unei măsuri administrative de către autoritatea de management, în condițiile în care dreptul de creanță al societății, născut din contractul de finanțare, drept cert și actual care a fost dobândit în mod licit cu respectarea dispozițiilor naționale și europene, se bucură de protecție.

10. Prevederile art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 aduc atingere art. 53 din Constituție, deoarece restrâng dreptul de creanță prin calificarea în mod arbitrar a unor fapte drept abateri și prin aplicarea prin analogie a unor măsuri administrative. Acceptarea unei soluții legislative în care analogia reprezintă o pârghie de care se poate folosi o autoritate publică în aplicarea unor măsuri administrative pecuniare poate conduce la abuzuri din partea autorității și aduce atingere drepturilor și libertăților consacrate la nivel constituțional.

11. Referitor la încălcarea art. 1 alin. (4), art. 61 alin. (1) și art. 115 alin. (6) din Constituție, autoarea arată că prin textul de lege criticat este permisă utilizarea analogiei pentru aplicarea unor corecții financiare persoanelor de drept privat beneficiare ale unor fonduri europene. Cu toate acestea, Codul civil, lege organică adoptată de Parlament, interzice analogia. Or, reglementarea prin ordonanță de urgență emisă de către Guvern, contrar prevederilor unei legi organice adoptate de Parlament — Codul civil —, duce la încălcarea art. 61 alin. (1) din Constituție. Principiul separației puterilor în stat presupune echilibru și colaborare între acestea, iar nu poziții antagonice cu privire la legiferare.

12. Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal apreciază că textul de lege criticat vine în contradicție cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât este neclar și lipsit de precizie, formularea sa nepermițând persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte. Aplicarea acestui text face ca beneficiarul fondurilor europene să nu poată cunoaște cu exactitate dacă un anumit comportament poate fi calificat drept abatere și dacă poate atrage aplicarea unei corecții financiare de către autoritatea având competențe în domeniul fondurilor europene, dispoziția legală criticată încălcând astfel principiul securității raporturilor juridice și al așteptării legitime. În aceste condiții, regimul juridic este neclar atât pentru persoana ce se poate afla în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să se pronunțe asupra legalității măsurii aplicate, ceea ce se răsfrânge și asupra accesului liber la justiție protejat de art. 21 din Constituție. Astfel, efectivitatea accesului la justiție implică și oferirea tuturor instrumentelor necesare pentru a analiza dacă actul emis de autoritate îndeplinește cerințele de legalitate, așa cum sunt prescrise în actul normativ ce reglementează situația dedusă judecății. De asemenea, în contextul în care art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 consacră în mod neclar și lipsit de previzibilitate posibilitatea pierderii dreptului de creanță ca urmare a aplicării unei sancțiuni prin analogie pentru o abatere neprevăzută de lege, textul criticat vine în contradicție cu art. 44 din Constituție.

13. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

14. Guvernul consideră că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece textul ce face obiectul excepției de neconstituționalitate lasă calificarea abaterii și stabilirea cuantumului corecției financiare la aprecierea exclusivă a organului care aplică măsura administrativă, respectiv autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene, fiind neclar și lipsit de previzibilitate, și nu permite persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie s-o adopte. Aplicarea acestui text face ca beneficiarul fondurilor europene să nu poată cunoaște cu exactitate dacă un anumit comportament poate fi calificat drept abatere și dacă atrage

aplicarea unei corecții financiare de către autoritatea având competențe în domeniul fondurilor europene. În raport cu prevederile art. 21 din Constituție privind accesul liber la justiție, se precizează că textul analizat este neclar atât în privința persoanei ce se poate afla în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să se pronunțe asupra legalității măsurii aplicate, ceea ce se răsfrânge și asupra principiului invocat, întrucât nu oferă instrumentele necesare pentru analiza îndeplinirii cerințelor de legalitate în situația dedusă judecătii. De asemenea, prin neclaritatea sa, textul criticat vine în contradicție și cu dispozițiile art. 44 din Constituție, ce protejează dreptul de proprietate, deoarece se creează posibilitatea pierderii dreptului de creanță.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, concluziile reprezentantului autorului excepției și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 30 iunie 2011, cu modificările aduse prin art. 1 pct. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 47/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 480 din 28 iunie 2014. Curtea observă că, ulterior sesizării sale, textul de lege criticat a fost modificat prin art. 1 pct. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fondurilor europene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.044 din 24 decembrie 2019, păstrând soluția legislativă inițială, cu următorul cuprins: *„Pentru alte abateri care nu sunt definite în anexe, autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene aplică corecții financiare, în concordanță cu principiul proporționalității sau, acolo unde este posibil, prin analogie cu abaterile identificate în anexe.”*

18. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor și alin. (5) sub aspectul cerințelor de calitate ale legii, art. 21 — *Accesul liber la justiție*, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*, art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*, art. 61 alin. (1) referitor la rolul Parlamentului, art. 115 alin. (6) privind interdicția ca prin ordonanțe de urgență să se afecteze regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție. De asemenea, este încălcat art. 1 — *Protecția proprietății* din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în cauză, criticile de neconstituționalitate sunt formulate din perspectiva faptului că textul de lege supus controlului permite aplicarea corecțiilor financiare pentru abateri/nereguli care nu sunt definite în anexele la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 prin analogie cu alte abateri/nereguli identificate în aceleași anexe.

20. Curtea observă că prin Decizia nr. 66 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 7 aprilie 2015, paragraful 27, a fost analizată definiția neregulii în raport cu prevederile Regulamentului (CE, Euratom) nr. 2.988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 312 din 23 decembrie 1995. Cu acel prilej, Curtea a reținut că fapta pentru care sunt aplicate corecții financiare este definită ca „neregulă” atât în legislația națională, cât și în aceea a Uniunii Europene, având un conținut caracteristic, ce nu poate fi subsumat unei fapte penale sau contravenționale, iar corecțiile financiare, constând în speță în reduceri procentuale, reprezintă măsuri administrative, fără a avea caracterul unor sancțiuni penale sau contravenționale.

21. Referitor la criticile privind încălcarea art. 1 alin. (4), a art. 61 alin. (1) și a art. 115 alin. (6) din Constituție din perspectiva faptului că textul de lege criticat permite utilizarea analogiei pentru aplicarea unor corecții financiare persoanelor de drept privat beneficiare ale unor fonduri europene, contrar celor reglementate prin art. 10 din Codul civil, lege organică adoptată de Parlament, Curtea reține că acestea nu pot fi primite. Astfel, potrivit celor reținute la paragraful 20 din prezenta decizie, neregula are un conținut caracteristic definit în legislația Uniunii Europene, iar corecția aplicată este o măsură administrativă (a se vedea Decizia nr. 66 din 26 februarie 2015, paragraful 27), astfel că nici neregulile și nici corecțiile aplicate nu intră sub incidența Codului civil.

22. Curtea observă că textul de lege criticat a fost introdus în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 prin art. 1 pct. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 47/2014 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 480 din 28 iunie 2014. În Nota de fundamentare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 47/2014 se face referire la Decizia Comisiei Europene nr. C(2013) 9.527/F1, reținându-se că amendamentele sunt necesare în vederea corelării prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 cu modificările și completările aduse prin aceasta.

23. Curtea reține că Decizia Comisiei Europene nr. C(2013) 9.527/F1 are ca anexă *Orientări pentru stabilirea corecțiilor financiare care trebuie aplicate, în cazul nerespectării normelor în materie de achiziții publice, asupra cheltuielilor finanțate de Uniune în cadrul gestiunii partajate*. În secțiunea 2 din ultimul act menționat sunt reglementate principalele tipuri de nereguli și ratele corespunzătoare de corecție financiară. La punctul 1 *Introducere* subpunctul 1.1 paragraful 7 se prevede că *„Alte nereguli care nu sunt menționate în această secțiune ar trebui să fie tratate în conformitate cu principiul proporționalității și, dacă este posibil, prin analogie cu tipurile de nereguli identificate în prezentele orientări”*.

24. Curtea reține că legiuitorul delegat — Guvernul, prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 47/2014 aprobată ulterior de legiuitorul originar — Parlamentul — prin Legea nr. 79/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 47/2014 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 20 aprilie 2015, a preluat această soluție din *Orientări pentru stabilirea corecțiilor financiare care trebuie aplicate, în cazul nerespectării normelor în materie de achiziții publice, asupra cheltuielilor finanțate de Uniune în cadrul gestiunii partajate* în dreptul intern, astfel încât criticile autoarei excepției privind încălcarea art. 1 alin. (4),

art. 61 alin. (1) și art. 115 alin. (6) din Constituție urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

25. Cât privește încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea observă că nici această critică nu poate fi reținută. Beneficiarii fondurilor europene sunt persoane care, pentru a putea accesa aceste fonduri, cunosc în mod obligatoriu legislația incidentă în domeniu, astfel că pot identifica în cuprinsul actului normativ sancțiunile și corecțiile financiare care li s-ar putea aplica prin analogie, deoarece acestea sunt reglementate de lege.

26. Curtea constată că, potrivit art. 21 alin. (20) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011, nota de constatare a neregulilor și de stabilire a corecțiilor financiare constituie titlu de creanță. Împotriva titlului de creanță debitorul poate formula contestație în condițiile și termenele stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011. Curtea reține, așadar, că beneficiarul poate contesta, atât în etapă administrativă, cât și, ulterior, în fața instanței judecătorești, titlul de creanță. Astfel, potrivit art. 46—51 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011, împotriva titlului de creanță se poate formula contestație, care este o cale administrativă de atac ce se depune la autoritatea publică emitentă a titlului de creanță contestat. Contestația se soluționează de autoritatea publică emitentă a titlului de creanță, care se va pronunța prin decizie motivată, cu privire la admiterea, în tot sau în parte a contestației, sau la respingerea ei, în termen de 30 de zile de la data înregistrării contestației sau a completării acesteia. Decizia de soluționare a contestației este definitivă în sistemul căilor administrative de atac și aceasta poate fi atacată de către contestatar la instanța judecătorească de contencios administrativ competentă, în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004.

27. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că accesul la justiție este garantat, iar instanța care judecă respectiva cauză nu este limitată prin niciun text de lege la a lua act de nota întocmită de autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene, ci trebuie să facă controlul de legalitate al acesteia.

28. Referitor la încălcarea art. 44 alin. (1) din Constituție și a art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea reține că beneficiarul deține un drept de creanță născut din raportul generat de contractul de finanțare, drept cert și actual.

29. Curtea reamintește jurisprudența sa, respectiv Decizia nr. 245 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 546 din 20 iulie 2016, paragraful 59, prin

32. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Eco NRG — S.R.L. din Ostroveni, județul Dolj, în Dosarul nr. 3.311/2/2016 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 27 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 iunie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Cătălina Turcu

care a statuat că, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate. De principiu, aceste limite au în vedere obiectul dreptului de proprietate și atributele acestuia și se instituie în vederea apărării intereselor sociale și economice generale sau pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, esențial fiind ca prin aceasta să nu fie anihilat complet dreptul de proprietate (în acest sens, a se vedea și Decizia nr. 19 din 8 aprilie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 24 mai 1993). De asemenea, Curtea a statuat prin Decizia nr. 59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 9 martie 2004, că, în temeiul art. 44 din Constituție, legiuitorul ordinar este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principială conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Așadar, textul art. 44 din Constituție cuprinde expres în cadrul alin. (1) o dispoziție specială în temeiul căreia legiuitorul are competența de a stabili conținutul și limitele dreptului de proprietate, inclusiv prin introducerea unor limite vizând atributele dreptului de proprietate. În aceste condiții, Curtea a reținut că dreptul de proprietate privată nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție; însă limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate (a se vedea Decizia nr. 270 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 28 iulie 2014). Curtea a constatat că Legea fundamentală nu ocrotește și nu garantează dreptul de proprietate privată în condițiile încălcării legii (Decizia nr. 245 din 19 aprilie 2016, precitată, paragraful 60).

30. Pomind de la aceste considerente de principiu, Curtea reține că dreptul de proprietate al beneficiarului fondurilor europene este ocrotit sub condiția respectării legii. Or, neregulile constatate și corecțiile financiare aferente aplicate sunt consecința nerespectării prevederilor legale de către beneficiar.

31. Referitor la dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală, Curtea observă că acestea nu au incidență în cauză, deoarece nu s-a constatat restrângerea exercițiului vreunui drept sau al vreunei libertăți fundamentale și, prin urmare, nu este aplicabilă ipoteza prevăzută de norma constituțională invocată.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 716

din 6 octombrie 2020

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 260 alin. (1) lit. e) și ale art. 260 alin. (11) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cosmin-Marian Văduva	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 260 alin. (1) lit. e), așa cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2017, și ale art. 260 alin. (11) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, așa cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2017, excepție ridicată de Societatea ASA TRICOTEX — S.R.L. în Dosarul nr. 20.256/280/2017 al Tribunalului Argeș — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.299D/2018.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că autoarea excepției a transmis la dosar note scrise, prin care susține admiterea excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca inadmisibilă, pentru că, în realitate, în motivarea acesteia, autoarea realizează o comparație între prevederile cuprinse în Codul muncii și Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, apreciind că regimul instituit prin dispozițiile speciale este unul mai puțin favorabil și restrictiv raportat la norma contravențională generală.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Încheierea din 5 decembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 20.256/280/2017, **Tribunalul Argeș — Secția civilă a admis, în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, recursul formulat împotriva încheierii Judecătoriei Pitești de respingere ca inadmisibilă a excepției de neconstituționalitate, a casat încheierea menționată și a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 260 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, modificat conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 53/2017, și ale**

art. 260 alin. (11) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, modificat conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 53/2017. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea ASA TRICOTEX — S.R.L., petentă într-o cauză având ca obiect anulare proces-verbal contravenție.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea susține că dispozițiile criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și art. 53 alin. (1) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, precum și art. 3 alin. (1), art. 8 alin. (2), art. 10 alin. (2)—(3), art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (3) și art. 28 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.

7. **Tribunalul Argeș — Secția civilă** nu și-a exprimat opinia cu privire la temeinicia excepției de neconstituționalitate.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, notele scrise depuse la dosar de autoarea excepției, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă art. 260 alin. (1) lit. e) și art. 260 alin. (11) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, așa cum au fost modificate, respectiv introduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 7 august 2017, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 88/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din 10 aprilie 2018, dispoziții care au următorul conținut:

— Art. 260 alin. (1) lit. e): „*Constituie contravenție și se sancționează astfel următoarele fapte: (...) e) primirea la muncă a unei persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, potrivit art. 16 alin. (1), cu amendă de 20.000 lei pentru fiecare persoană identificată;*”.

— Art. 260 alin. (11): „*Contravenientul poate achita în termen de cel mult 48 de ore de la data încheierii procesului-verbal ori, după caz, de la data comunicării acestuia jumătate din amenda prevăzută la alin. (1) lit. e)–e³*), *inspectorul de muncă făcând mențiune despre această posibilitate în procesul-verbal.*”

12. La data pronunțării prezentei decizii, prevederile art. 260 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii au un conținut normativ diferit de cel criticat în prezenta cauză, iar cele ale art. 260 alin. (11) din aceeași lege sunt abrogate. Cu toate acestea, având în vedere că, potrivit Deciziei Curții nr. 766 din 15 iunie 2011, sunt supuse controlului de constituționalitate și dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, excepția de neconstituționalitate, așa cum a fost ridicată în prezenta cauză, este admisibilă, din perspectiva art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

13. În opinia autoarei excepției, prevederile de lege ce formează obiectul excepției contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și art. 53 alin. (1) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, precum și art. 3 alin. (1), art. 8 alin. (2), art. 10 alin. (2)—(3), art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (3) și art. 28 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, în esență, autoarea este nemulțumită de faptul că fapta contravențională de primire la muncă a uneia sau a mai multor persoane fără încheierea unui contract individual de muncă se sancționează cu o amendă în quantum fix de 20.000 lei pentru fiecare persoană astfel identificată și nu prin stabilirea unui quantum minim și a unui quantum maxim al amenzii. De altfel, în forma sa originală, art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii prevedea, într-adevăr, că „*e) primirea la muncă*

a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, potrivit art. 16 alin. (1), cu amendă de la 10.000 lei la 20.000 lei pentru fiecare persoană identificată”.

15. Curtea Constituțională a decis că, având în vedere art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „*Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului*”, stabilirea regimului sancționator al faptelor contravenționale sau penale, precum și instituirea unor eventuale cauze de reducere a pedepselor intră în atribuțiile de reglementare ale legiuitorului (a se vedea deciziile nr. 539 din 14 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 din 28 septembrie 2015, paragraful 26, și nr. 548 din 17 decembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 13 februarie 2014).

16. Cu referire la prezenta cauză, Curtea reține că art. 16 alin. (1) și art. 53 din Constituție nu îi impun legiuitorului obligații cu privire la modalitatea, tehnica de stabilire a sancțiunii contravenționale. În aplicarea „politicilor sale contravenționale”, în mod analog cu aplicarea politicilor penale, legiuitorul se bucură de o largă marjă de apreciere, ținând seama, printre altele, de multitudinea de situații și împrejurări, precum și de dinamica socială accentuată. Or, soluția legislativă criticată în cauză nu ridică probleme din perspectiva art. 16 alin. (1) din Constituție. Într-adevăr, stă în puterea legiuitorului de a stabili că, referitor la o faptă socială determinată, în speță, primirea la muncă a unei persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, remediul sancționator trebuie să fie unul fix și să retragă, în mod implicit, autorităților administrative cu rol în aplicarea contravențiilor dreptul de apreciere cu privire la quantumul concret al amenzii care va fi aplicate.

17. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea ASA TRICOTEX — S.R.L. în Dosarul nr. 20.256/280/2017 al Tribunalului Argeș — Secția civilă și constată că prevederile art. 260 alin. (1) lit. e) și ale art. 260 alin. (11) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Argeș — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 6 octombrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Cosmin-Marian Văduva

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 54**din 14 septembrie 2020**

Dosar nr. 1.228/1/2020

Ilie Iulian Dragomir — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale

Lavinia Curelea — judecător la Secția I civilă

Carmen Georgeta Negrilă — judecător la Secția I civilă

Georgeta Stegaru — judecător la Secția I civilă

Lavinia Dascălu — judecător la Secția I civilă

Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă

Ioana Alina Ilie — judecător la Secția penală

Lavinia Valeria Lefterache — judecător la Secția penală

Elena Barbu — judecător la Secția penală

Oana Burnel — judecător la Secția penală

Mirela Sorina Popescu — judecător la Secția penală

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 1.228/1/2020, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de domnul judecător Ilie Iulian Dragomir, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror-șef al Secției judiciare, Antonia Eleonora Constantin.

4. La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Cristian Balacciu, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia spre examinare sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă, în Dosarul nr. 21.840/3/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

6. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, fiind comunicat părților, conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, iar acestea au depus puncte de vedere la raport în termenul legal.

7. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir, președintele completului, acordă cuvântul reprezentantului procurorului general asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

8. Doamna procuror Antonia Eleonora Constantin solicită admiterea sesizării și pronunțarea unei hotărâri prealabile, prin care să se stabilească că nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile formulate în temeiul art. 538 din Codul de procedură penală, nu și în cele formulate în temeiul art. 539 din Codul de procedură penală. În acest sens arată că art. 538 din Codul de procedură penală, având ca denumire marginală „Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară”, conține o definiție a erorii judiciare în procesul penal și are drept corespondent art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Această definiție ar trebui avută în vedere și în procesul civil pentru determinarea sferei de aplicare a cererilor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare la care se

referă art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare. Prin urmare, reprezentantul procurorului general conchide că în categoria acestor cereri intră cererile formulate în temeiul art. 538 din Codul de procedură penală, nu și cele formulate în temeiul art. 539 din Codul de procedură penală.

9. Doamna judecător Lavinia Dascălu îl întrebă pe reprezentantul procurorului general dacă apreciază că prezenta sesizare îndeplinește condițiile de admisibilitate, inclusiv condiția noutății chestiunii de drept.

10. Reprezentantul procurorului general susține că raportul întocmit de judecătorii-raportori demonstrează că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate a sesizării.

11. Nemaifiind alte întrebări pentru reprezentantul procurorului general, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

12. Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 30 martie 2020, în Dosarul nr. 21.840/3/2016, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, din categoria cererilor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, cu privire la care legea prevede că hotărârile judecătorești nu sunt supuse recursului, fac parte numai acțiunile întemeiate pe art. 538 din Codul de procedură penală sau și cele întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală?*

II. Dispozițiile legale ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile

13. *Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare (Legea nr. 2/2013)*

Art. XVIII. — „(2) (...) În procesele pornite anterior datei de 20 iulie 2017 inclusiv și nesoluționate prin hotărâre pronunțată până la data de 19 iulie 2017 inclusiv, precum și în procesele pornite începând cu data de 20 iulie 2017 și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi,

conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, precum și în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare. (...)”

14. Codul de procedură penală

Art. 538. — „Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară”

„(1) Persoana care a fost condamnată definitiv, indiferent dacă pedeapsa aplicată sau măsura educativă privativă de libertate a fost sau nu pusă în executare, are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite în cazul în care, în urma rejudecării cauzei, după anularea sau desființarea hotărârii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedește că s-a produs o eroare judiciară, s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat în lipsă, dacă după rejudecare s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(3) Persoana prevăzută la alin. (1) și persoana prevăzută la alin. (2) nu vor fi îndreptățite să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declarații mincinoase ori în orice alt fel, au determinat condamnarea, în afara cazurilor în care au fost obligate să procedeze astfel.

(4) Nu este îndreptățită la repararea pagubei nici persoana condamnată căreia îi este imputabilă în tot sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.”

15. Art. 539. — „Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate”

„(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilă, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

16. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București — Secția a V-a civilă la data de 8 iunie 2016 cu nr. 21.840/3/2016 reclamanta A a solicitat obligarea pârâtului statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, la plata de despăgubiri în cuantum de 500.000 lei, reprezentând daune morale pentru privarea sa nelegală de libertate, în perioada 26 noiembrie 2015, ora 7,30—27 noiembrie 2015, ora 15,30 și 28 noiembrie 2015—10 decembrie 2015, conform Încheierii nr. 259 din 10 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.305/1/2015, de completul de doi judecători de drepturi și libertăți al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, prin care a fost desființată în totalitate Încheierea nr. 919 din 27/28 noiembrie 2015, de admitere a propunerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție, de arestare preventivă pentru 30 de zile.

17. În motivarea cererii, reclamanta a susținut, în esență, că prin ordonanța din 26 noiembrie 2015 s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu prevăzute de art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 78/2000), cu aplicarea art. 297 alin. (1) din Codul penal.

18. Aceeași parte a arătat că, prin Încheierea nr. 919 din 27/28 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.303/1/2015, judecătorul de drepturi și libertăți al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală a admis cererea formulată de Direcția Națională Anticorupție și a dispus arestarea preventivă a reclamantei pentru 30 de zile.

19. Reclamanta a mai învederat că prin Încheierea nr. 259 din 10 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.305/1/2015, completul de doi judecători de drepturi și libertăți al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală a admis contestația sa și a desființat în totalitate Încheierea nr. 919 din 27/28 noiembrie 2015, iar în urma rejudecării a respins propunerea de luare a măsurii arestării preventive și a dispus luarea măsurii controlului judiciar pe o durată de 60 de zile, începând cu 10 decembrie 2015 și până la 7 februarie 2016, inclusiv. La data de 10 decembrie 2015, în jurul orei 16,00, reclamanta a fost eliberată din centrul de arest.

20. După evocarea condițiilor de detenție la care a fost supusă, reclamanta a menționat că suferința emoțională, teama, amenințarea, încălcarea demnității, tortura psihică și întreaga experiență trăită i-au produs o puternică tulburare emoțională.

21. Referitor la încălcarea reputației, onoarei și a dreptului la imagine, aceeași parte a arătat că este absolventă a Facultății de drept din cadrul Universității din București, deține titlul științific de doctor, este avocat, a fost judecător în perioada anilor 1991—1997, a fost secretar de stat la Ministerul Justiției și a avut o activitate publicistică în materia dreptului civil. În acest context, reclamanta a susținut că articolele din presă referitoare la măsurile dispuse în procesul său penal i-au afectat reputația, onoarea și dreptul la imagine.

22. În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 539—540 din Codul de procedură penală.

23. Pârâtul statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, a depus întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acțiunii, ca neîntemeiată.

24. În apărare, pârâtul a susținut, în esență, că situația de fapt expusă de reclamantă nu se circumscrie dispozițiilor art. 538 și următoarele din Codul de procedură penală pentru a fi justificată acordarea de măsuri reparatorii. Astfel, a arătat că art. 5 alin. (1) lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția) permite statelor să dispună privarea de libertate a unei persoane suspectate de comiterea unei infracțiuni.

25. O astfel de privare de libertate este justificată de necesitatea prezentării suspectului în fața unei instanțe care să decidă asupra fondului acuzației penale îndreptate împotriva sa. Aceasta nu înseamnă că orice arestare preventivă trebuie să conducă cu necesitate la un proces penal soluționat în fond, îndreptat împotriva celui arestat, pentru a fi compatibilă cu art. 5 din Convenție.

26. În plus, pârâtul a învederat că durata detenției nu poate fi apreciată ca fiind excesivă, prin raportare la natura faptei și complexitatea cauzei. Totodată, aceeași parte a solicitat cenzurarea cuantumului daunelor morale pretinse de reclamantă, arătând că suma de 500.000 lei este exagerată prin raportare la măsura preventivă aplicată în concret, respectiv 15 zile de arest preventiv.

27. Prin Sentința civilă nr. 647 din 11 mai 2017, Tribunalul București — Secția a V-a civilă a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

28. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că reclamanta solicită repararea prejudiciului moral determinat de o pretinsă eroare judiciară, astfel încât cauza trebuie examinată din perspectiva faptei ilicite circumscrise noțiunii de eroare judiciară, conform art. 538—542 din Codul de procedură penală.

29. Aceeași instanță a apreciat că, în cauză, caracterul nelegal al privării de libertate nu a fost determinat în condițiile prescise de art. 539 alin. (1) din Codul de procedură penală. Astfel, chiar dacă prin Încheierea nr. 259 din 10 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.305/1/2015, a fost respinsă propunerea de luare a măsurii arestării preventive și a fost dispusă măsura controlului judiciar pe o durată de 60 de zile, prin această încheiere nu a fost stabilit caracterul nelegal al măsurii arestării preventive dispuse prin Încheierea nr. 919 din 27/28 noiembrie 2015.

30. Soluționând contestația împotriva acestei din urmă încheieri, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală nu a reținut caracterul nelegal al măsurii arestării preventive, ci, dimpotrivă, a considerat că se impune luarea măsurii controlului judiciar pentru buna desfășurare a urmării penale și, implicit, a procesului penal, raportat la gradul de pericol social, modalitatea de săvârșire a faptelor, calitatea inculpaților și urmările produse. Prin urmare, prima instanță a apreciat că nu poate fi reținută eroarea judiciară, în sensul art. 539 alin. (1) din Codul de procedură penală.

31. Cu privire la condițiile precare de detenție și mediatizarea procedurilor judiciare declanșate împotriva reclamantei, de natură a-i afecta reputația profesională și relațiile de familie, prima instanță a apreciat că aceste împrejurări excedează temeiului de drept invocat prin acțiunea introductivă.

32. Împotriva sentinței primei instanțe, reclamanta a declarat apel.

33. Prin Decizia civilă nr. 1.136A/2018 din 11 octombrie 2018, Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a admis apelul declarat împotriva sentinței primei instanțe, pe care a schimbat-o în tot, în sensul că a admis acțiunea și l-a obligat pe pârât la plata către reclamantă a sumei de 50.000 lei, cu titlu de daune morale pentru privarea nelegală de libertate.

34. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut, în prealabil, că folosirea termenului de eroare judiciară este improprie, întrucât Codul de procedură penală distinge între cazurile de eroare judiciară și cele de privare nelegală de libertate, acestea fiind reglementate de texte de lege diferite, respectiv art. 538 și 539 din Codul de procedură penală.

35. Aceeași instanță a apreciat că acțiunea se circumscrie dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală, apelanta-reclamantă pretinzând acordarea de daune morale ca urmare a privării nelegale de libertate, nefiind astfel invocat un caz de eroare judiciară, care este reglementat de art. 538 din același act normativ.

36. Instanța de apel a apreciat că distincția terminologică nu este una pur teoretică deoarece produce efecte în privința căii de atac ce poate fi exercitată împotriva deciziei pronunțate în apel. Aceasta întrucât Codul de procedură penală prevede că tribunalul soluționează în primă instanță atât acțiunea întemeiată pe art. 538, cât și pe cea întemeiată pe art. 539, pe când art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că este inadmisibil recursul doar în privința cererilor având ca obiect repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare. Or, privarea nelegală de libertate și eroarea judiciară sunt instituții juridice diferite, strict și limitativ prevăzute de lege. Regimul juridic aplicabil fiecăreia dintre cele două instituții juridice se completează cu regulile de drept comun, inclusiv din perspectiva dispozițiilor procesual civile privitoare la admisibilitatea recursului.

37. Aceeași instanță a reținut că soluția cuprinsă în Încheierea nr. 259 din 10 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.305/1/2015, este explicită, în sensul constatării nelegalității luării măsurii arestării preventive, din moment ce propunerea de luare a acestei măsuri a fost respinsă în urma exercitării controlului de legalitate asupra încheierii prin care măsura respectivă a fost luată.

38. Astfel, desființarea în totalitate a încheierii prin care s-a dispus luarea măsurii arestării preventive, cu consecința respingerii propunerii privind luarea acestei măsuri, nu poate avea altă semnificație decât aceea că măsura nu avea bază legală.

39. Instanța de apel a reținut că prejudiciul moral suferit de apelanta-reclamantă este indiscutabil, întrucât orice privare nelegală de libertate produce celui în cauză suferințe morale. Susținerile apelantei-reclamante referitoare la șocul produs de faptul încarcerării și trauma emoțională suferită ca urmare a

privării nelegale de libertate sunt dovedite prin simplul fapt al luării măsurii privative de libertate care determină *ex re* un prejudiciu moral.

40. Aceeași instanță a apreciat că privarea nelegală de libertate a apelantei-reclamante a avut consecințe și asupra altor drepturi fundamentale ale persoanei, respectiv dreptul la demnitate și reputație, în condițiile în care activitatea sa profesională a fost una meritorie.

41. Instanța de apel a mai reținut că, prin raportare la circumstanțele concrete ale cauzei, consecințele produse și durata efectivă a privării nelegale de libertate (13 zile), suma de 50.000 lei este echitabilă și rezonabilă din perspectiva reparării pecuniare a prejudiciului moral suferit de apelanta-reclamantă.

42. Decizia instanței de apel a fost atacată *cu recurs* atât de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, cât și de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție.

43. Intimata a depus *întâmpinare*, prin care a invocat excepțiile inadmisibilității și nulității recursurilor.

44. Raportul și suplimentul la raport cu privire la admisibilitatea în principiu a recursurilor au fost comunicate părților.

45. Intimata și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție au depus puncte de vedere prin care au exprimat opinii divergente cu privire la admisibilitatea recursurilor.

46. Intimata a depus un supliment la *întâmpinarea* sa, prin care a solicitat sesizarea Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pentru a se stabili dacă acțiunile întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală urmează regimul juridic al acțiunilor de drept comun întemeiate pe răspunderea civilă delictuală sau regimul juridic al erorii judiciare.

47. Prin Încheierea din 30 ianuarie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a admis în principiu recursurile și a stabilit termen de judecată în ședință publică, pentru discutarea cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și a admisibilității recursurilor.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

48. *Asupra admisibilității sesizării*, instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

49. În acest sens a arătat că sesizarea este formulată într-o cauză aflată în curs de judecată, ce formează obiectul Dosarului nr. 21.840/3/2016, aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă.

50. Instanța de sesizare este investită, în principiu, cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, iar dacă recursurile exercitate vor fi considerate admisibile, Înaltei Curți de Casație și Justiție i-ar reveni competența de soluționare a căii de atac, conform art. 97 pct. 1 din Codul de procedură civilă, obiectul recursurilor fiind o decizie pronunțată în apel de o curte de apel. Câtă vreme însăși chestiunea admisibilității recursurilor constituie obiectul sesizării, condiția judecării cauzei în ultimă instanță este îndeplinită, fiind evocat în acest sens paragraful nr. 49 din Decizia nr. 73 din 16 octombrie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 22 noiembrie 2017.

51. Deși chestiunea de drept supusă dezlegării este una de drept procesual civil, jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este deja consacrată, în sensul că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau una de drept procesual, este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei. În acest sens au fost evocate:

Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014, Decizia nr. 28 din 21 septembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 772 din 16 octombrie 2015, Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016, Decizia nr. 2 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 2 martie 2017 și Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 17 iulie 2018, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

52. De modul de interpretare și aplicare a art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, reluate în art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma „cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare”, depinde soluționarea pe fond a cauzei, câtă vreme admisibilitatea recursurilor constituie o chestiune prioritară analizării lor pe fond.

53. Astfel, din moment ce se pune în discuție însăși admisibilitatea căii de atac a recursului, se impune a se da o dezlegare de principiu chestiunii de drept invocate, în sensul de a se stabili dacă exceptarea de la calea de atac a recursului vizează numai hotărârile pronunțate în acțiunile întemeiate pe art. 538 din Codul de procedură penală sau și pe cele pronunțate în acțiunile întemeiate pe art. 539 din același act normativ.

54. Cu privire la cerința noutății, s-a arătat că dezlegarea chestiunii de drept presupune interpretarea dispozițiilor legale aplicabile căilor de atac, în contextul în care Codul de procedură penală instituie distincția în două articole diferite, între cazurile de eroare judiciară și cele de privare nelegală de libertate.

55. Deși la nivelul instanței supreme au fost identificate atât decizii de respingere, ca inadmisibile, a recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate în acțiunile întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală, cât și decizii prin care s-a recunoscut admisibilitatea recursurilor în această materie, ca urmare a soluționării pe fond a acestora (spre exemplu, Decizia nr. 1.295 din 19 iunie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă), chestiunea de drept supusă dezlegării nu a fost rezolvată în cuprinsul jurisprudenței sale constante.

56. S-a mai arătat că instanța supremă nu a statuat în sensul că cererile având ca obiect plata despăgubirilor ca urmare a privării nelegale de libertate, formulate în temeiul art. 539 din Codul de procedură penală, se subsumează categoriei „cereri privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare”.

57. Instanța de sesizare a subliniat că dificultatea interpretării normelor legale incidente rezidă în aceea că termenul de „eroare judiciară” din cuprinsul sintagmei „cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare” este impropriu și imprecis, în contextul în care legislația procesuală penală reglementează privarea nelegală de libertate și eroarea judiciară ca instituții juridice diferite, strict și limitativ prevăzute de lege. De aceea, distincția terminologică între aceste instituții juridice nu se ridică doar la nivel teoretic. Astfel, ambele instituții produc efecte juridice specifice sub aspectul căilor de atac care ar putea fi declarate împotriva hotărârilor pronunțate în aceste materii, efecte care s-ar răsfrânge asupra admisibilității recursului.

58. Chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare.

59. De asemenea, chestiunea de drept nu formează obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, fiind pregnantă și actuală rezolvarea de principiu a modului de interpretare și aplicare a normelor de drept analizate.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

60. Cu privire la admisibilitatea sesizării, recurenții au apreciat că nu sunt îndeplinite cerința noutății chestiunii de drept și cerința ca soluționarea pe fond a cauzei să depindă de dezlegarea chestiunii de drept.

61. Referitor la fondul chestiunii de drept, recurenții au susținut că este admisibilă calea de atac a recursului, întrucât acțiunea se circumscrie art. 539 din Codul de procedură penală, care reglementează dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate. Or, această ipoteză este distinctă de cea reglementată de art. 538 din Codul de procedură penală, care se referă la repararea pagubei în caz de eroare judiciară. Astfel, cele două noțiuni sunt distincte, iar exercitarea căii de atac a recursului este exclusă doar în materia cererilor prin care se solicită repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.

62. Cum reclamanta pretinde acordarea de daune morale ca urmare a privării sale nelegale de libertate, rezultă că prin acțiune nu se invocă un caz de eroare judiciară.

63. Totodată, recurenții au evocat deciziile nr. 1.117 din 2 aprilie 2014 și 2.734 din 16 octombrie 2014 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă, prin care au fost soluționate pe fond recursurile declarate împotriva deciziilor pronunțate de curțile de apel în acțiunile având ca obiect acordarea de daune materiale și morale ca urmare a arestării nelegale, întemeiate pe dispozițiile art. 504 din Codul de procedură penală din 1968.

64. Cu privire la admisibilitatea sesizării, intimata a susținut că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, apreciind că problema de drept este nouă, întrucât distincția între acțiunile întemeiate pe art. 538 din Codul de procedură penală și cele întemeiate pe art. 539 din același act normativ, sub aspectul căilor de atac, nu a fost lămurită în practica judiciară.

65. Referitor la fondul chestiunii de drept, intimata a apreciat că nu este deschisă calea de atac a recursului, întrucât procedura reparării daunei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară ori de privare nelegală de libertate este una specială, fiind cuprinsă în capitolul VI al titlului IV din partea specială a Codului de procedură penală, aspect reținut și în considerentele Deciziei nr. 11 din 17 aprilie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 24 iulie 2019.

66. Intimata a mai arătat că este incident art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care exclude dreptul la recurs în funcție de criteriul materiei în care a fost pronunțată hotărârea atacată. Noțiunea de „eroare judiciară”, corespunzătoare cazurilor vizate de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, se circumscrie atât aceluia avute în vedere de art. 538 din Codul de procedură penală, în considerarea denumirii marginale a acestui text legal, cât și celor reglementate de art. 539 din Codul de procedură penală.

67. Astfel, intimata a susținut că art. 538 și 539 din Codul de procedură penală concretizează principiul prevăzut de art. 52 alin. (3) din Constituție, care instituie răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare.

68. În susținerea inadmisibilității recursului în materia cererilor având ca obiect repararea daunelor cauzate prin erori judiciare, intimata a evocat deciziile nr. 3.061 din 20 septembrie 2018, nr. 4.131 din 22 noiembrie 2018, nr. 4.233 din 5 decembrie 2018 și nr. 408 din 21 februarie 2019, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

69. Completul de judecată al instanței de sesizare a apreciat că despăgubirile solicitate ca urmare a privării nelegale de libertate, întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală, nu se circumscriu prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, în sensul celor prevăzute de art. 538 din același act normativ.

70. Codul de procedură penală consacra procedura reparării pagubei materiale ori a daunei morale în caz de eroare judiciară, conform art. 538 din Codul de procedură penală sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri expres prevăzute de lege, conform art. 539 din același act normativ.

71. Obiectul sesizării nu îl constituie prima ipoteză cuprinsă în art. 538 din Codul de procedură penală, având drept corespondent art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, ci ipoteza cuprinsă în art. 539 din Codul de procedură penală, având drept corespondent art. 504 alin. 2 din Codul de procedură penală din 1968.

72. Completul de judecată al instanței de sesizare a apreciat că litigiile privitoare la repararea prejudiciilor cauzate prin măsura privării nelegale de libertate constituie o categorie distinctă de cea a litigiilor referitoare la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.

73. Distincția dintre cele două categorii de litigii rezultă din capitolul VI al titlului IV din Codul de procedură penală, intitulat „Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri”, în cuprinsul căruia este reglementat dreptul persoanei la repararea pagubei în caz de eroare judiciară la art. 538 din Codul de procedură penală și dreptul la repararea pagubei în caz de privare nelegală de libertate la art. 539 din Codul de procedură penală. Delimitările conceptuale sunt elocvente pentru stabilirea modalităților și condițiilor în care angajarea răspunderii statului urmează a se face pentru plata despăgubirilor cuvenite.

74. Art. 52 alin. (3) din Constituție face trimitere la stabilirea răspunderii statului „în condițiile legii”, iar art. 538 din Codul de procedură penală, având denumirea marginală „Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară”, privește numai cazul în care o persoană este achitată ca urmare a rejudecării cauzei pentru existența unui fapt nou sau recent descoperit ori în cazul judecării în lipsă.

75. Pe de altă parte, art. 539 din Codul de procedură penală, având denumirea marginală „Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate”, vizează exclusiv detenția nelegală derivată din luarea unor măsuri privative de libertate, respectiv reținerea, măsura arestării preventive și măsura arestului la domiciliu.

76. Astfel, art. 538 și 539 din Codul de procedură penală reglementează situații distincte, cu trăsături specifice, în care o persoană poate solicita despăgubiri, conform procedurii speciale.

77. Prin urmare, hotărârile exceptate de la calea de atac a recursului, conform art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, sunt doar cele pronunțate în cererile întemeiate pe dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală, privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, indiferent de valoarea despăgubirilor pretinse.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

78. Curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, Cluj, Craiova, Galați, Pitești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara au comunicat că nu au identificat practică judiciară relevantă cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

79. Curțile de apel București, Constanța, Iași, Oradea și Ploiești au comunicat că au identificat practică judiciară relevantă cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

80. Curțile de apel București, Bacău, Brașov, Cluj, Craiova, Galați, Iași, Ploiești și Timișoara au comunicat punctele de vedere ale judecătorilor din care au rezultat două opinii cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

81. Într-o primă opinie s-a apreciat că hotărârile pronunțate în cererile întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală sunt susceptibile de a fi atacate cu recurs, întrucât aceste cereri nu intră în categoria celor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare la care se referă art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 (Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov, Curtea de Apel Brașov, Judecătoria Brașov, Judecătoria Bistrița, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, Curtea de Apel Iași — Secția civilă, Judecătoria Târgu Jiu și Judecătoria Vânu Mare).

82. În cea de-a doua opinie s-a apreciat că hotărârile pronunțate în cererile întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală nu sunt susceptibile de a fi atacate cu recurs, întrucât aceste cereri intră în categoria celor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare la care se referă art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 (Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, Tribunalul București — Secția a III-a civilă, Secția a IV-a civilă și Secția a V-a civilă, Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția I civilă — în opinie majoritară, Tribunalul Galați — Secția a II-a civilă, Judecătoria Galați — în opinie majoritară, Tribunalul Arad — Secția I civilă, Tribunalul Vaslui, Judecătoria Iași, Tribunalul Buzău — Secția I civilă, Tribunalul Dolj — Secția I civilă, Tribunalul Mehedinți — Secția I civilă și Judecătoria Drobeta-Turnu Severin).

83. În sensul primei opinii sunt următoarele hotărâri judecătorești:

— Decizia civilă nr. 76A din 20 ianuarie 2020, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 1.890/98/2018, care cuprinde mențiunea „cu recurs în termen de 30 de zile de la comunicare”;

— Decizia civilă nr. 1.497A/2019 din 22 octombrie 2019, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 1.858/98/2018, care cuprinde mențiunea „cu recurs în 30 de zile de la comunicarea hotărârii (...)”, în urma îndreptării erorii materiale dispuse prin Încheierea din 3 decembrie 2019 a aceleiași curți de apel.

84. În sensul celei de-a doua opinii sunt următoarele hotărâri judecătorești:

— Decizia nr. 570/2016 din 23 septembrie 2016, pronunțată de Curtea de Apel Iași — Secția civilă în Dosarul nr. 2.311/89/2014, care cuprinde mențiunea „definitivă”;

— Decizia nr. 7 din 13 ianuarie 2020, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă în Dosarul nr. 2.675/114/2018/a3, prin care s-a reținut că decizia atacată pe calea contestației în anulare se circumscrie art. 503 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură civilă, întrucât este pronunțată de o instanță de apel și nu mai poate fi atacată cu recurs;

— Decizia civilă nr. 3/C din 16 ianuarie 2019, pronunțată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în Dosarul nr. 8.675/118/2016, care cuprinde mențiunea „definitivă”;

— Decizia civilă nr. 109/C din 21 iunie 2019, pronunțată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în Dosarul nr. 2.381/118/2017, care cuprinde mențiunea „definitivă”;

— Decizia civilă nr. 37/C din 22 februarie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în Dosarul nr. 3.078/118/2017, care cuprinde mențiunea „definitivă”, în urma îndreptării erorii materiale dispuse prin Încheierea din 2 martie 2019 a aceleiași curți de apel, prin care s-a reținut că decizia respectivă nu este susceptibilă de recurs, conform art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă;

— Decizia civilă nr. 48/A/2018 din 29 ianuarie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă în Dosarul nr. 1.829/83/2016, care cuprinde mențiunea „definitivă”;

— Decizia civilă nr. 517A/2017 din 6 iunie 2017, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 1.061/93/2016, care cuprinde mențiunea „definitivă”, apreciindu-se că prin eroarea judiciară produsă au fost lezate drepturi fundamentale ale omului (...) dreptul la repararea prejudiciului produs de aceasta fiind incontestabil din perspectiva art. 539 din Codul de procedură penală (...).

85. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în chestiunea de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

86. Prin Decizia nr. 48 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346 din 5 mai 2016, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate. În paragraful 13 din această decizie s-a reținut că: (...) dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt similare prevederilor art. 504 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, care au fost supuse controlului de constituționalitate prin Decizia nr. 417 din 14 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.044 din 11 noiembrie 2004, Decizia nr. 221 din 21 aprilie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 516 din 17 iunie 2005, și Decizia nr. 78 din 5 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 28 februarie 2008, prin care s-a constatat că textul de lege criticat este o concretizare a principiului constituțional prevăzut de art. 52 alin. (3) din Constituție, conform căruia „Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii [...]” și, pe cale de consecință, realizarea dreptului la repararea de către stat a pagubei cauzate prin erorile judiciare are loc în condițiile legii (...).

87. Aceste considerente se regăsesc și în Decizia nr. 179 din 29 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 21 aprilie 2016, Decizia nr. 271 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 519 din 11 iulie 2016, și Decizia nr. 133 din 9 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 364 din 16 mai 2017.

88. În paragraful 216 din Decizia nr. 45 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 5 martie 2018, Curtea Constituțională a reținut că: în prezent, în materie penală, există tot o răspundere civilă obiectivă a statului pentru eroare judiciară săvârșită în condițiile art. 538 și 539 din Codul de procedură penală, care se mențin și în noua reglementare; acestor situații, în materie penală, *noul text, lărgind definiția erorii judiciare și nelimitând-o numai la cele 2 articole din Codul de procedură penală antereferite*, le-a adăugat în mod implicit și alte cazuri, pentru care statul va răspunde civil (...).

89. Această din urmă decizie a fost pronunțată de instanța de contencios constituțional în exercitarea competenței sale de control de constituționalitate *a priori*, reglementată de art. 146 lit. a) din Constituție, respectiv în soluționarea unor obiecții de neconstituționalitate a unor dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și aceeași lege, în ansamblul său.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

90. Prin Decizia nr. 11 din 17 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 19 martie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: dacă art. 539 din Codul de procedură penală se referă doar la măsurile preventive privative de libertate sau și la caracterul ilegal al arestării unei persoane ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare; iar în caz afirmativ, dacă, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul ilegal al arestării unei persoane ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare trebuie să fie constatat explicit prin hotărâre definitivă a instanței de judecată investite cu judecata cauzei penale și dacă sintagma „hotărârea definitivă a instanței de judecată investită

cu judecarea cauzei” include și hotărârea pronunțată în soluționarea unui recurs în casație. În paragraful 84 din această din urmă decizie s-a reținut că: primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite având în vedere că, *potrivit instanței de trimitere — Curtea de Apel Bacău —*, cauza se află pe rolul acesteia, ca *instanță competentă să judece în apel în ultimă instanță*, conform prevederilor art. XVIII din Legea nr. 2/2013.

91. La nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost identificate hotărâri judecătorești *în sensul ambelor opinii*, respectiv:

92. *În sensul primei opinii* au fost pronunțate următoarele hotărâri judecătorești:

— Decizia nr. 258 din 16 februarie 2017, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă a respins excepția inadmisibilității recursului, pe care l-a analizat pe fond, reținând că este deschisă calea de atac a recursului într-o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 539—541 din Codul de procedură penală și art. 998—1.000 din Codul civil din 1864, având ca obiect acordarea de daune materiale și morale pentru anchetarea nedreaptă, privarea nelegală de libertate și instituirea obligației de a nu părăsi țara;

— Decizia nr. 2.329 din 12 iunie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a analizat pe fond recursurile declarate într-o cauză al cărei obiect a constat în acordarea de daune morale pentru implicarea reclamantului într-o procedură penală, cererea fiind întemeiată pe dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală raportat la art. 998—999 din Codul civil din 1864; în considerentele deciziei, instanța de recurs a apreciat că reclamantul putea pretinde acordarea de despăgubiri numai în temeiul art. 538 sau 539 din Codul de procedură penală, acesta neîndeplinind cerințele legale ale niciunei norme; un atare considerent conturează concluzia reținerii admisibilității recursurilor doar în considerarea temeiului de drept reprezentat de art. 539 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 1.295 din 19 iunie 2019, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a analizat pe fond recursul declarat într-o cauză al cărei obiect a fost, de asemenea, obligarea statului român, prin Ministerul Finanțelor Publice, la acordarea de despăgubiri morale pentru o pretinsă detenție nelegală, cererea fiind întemeiată pe dispozițiile art. 5 alin. (1), (3) și (5) din Convenție; din considerentele acestei din urmă decizii rezultă raportarea instanței de recurs atât la prevederile art. 5 alin. (5) din Convenție, cât și la cele ale art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, precum și la dezlegarea obligatorie dată prin Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017 de Înalta Curte de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 946 din 29 noiembrie 2017, în recursul în interesul legii având ca obiect interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 443 din 18 februarie 2020, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a analizat pe fond recursul declarat de reclamantii unei cauze în care au solicitat acordarea de daune morale pentru 120 de zile de detenție pretins nelegală, acțiunea fiind întemeiată în drept, între altele, pe dispozițiile art. 1.349 și 1.391 din Codul civil etc., dar și pe cele ale art. 5 alin. (5) din Convenție, în condițiile în care, în dreptul intern, corespondentul art. 5 alin. (5) din Convenție este reprezentat de art. 539 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 665 din 5 martie 2020, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a analizat pe fond recursurile declarate în cauză, reținând că au fost examinate pretențiile vizând vătămările de ordin material și moral solicitate de reclamantă ca urmare a dispunerii împotriva sa a unor măsuri restrictive de libertate și circulație, întemeiate pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală.

93. În sensul celei de-a doua opinii au fost pronunțate următoarele hotărâri judecătorești:

— Decizia nr. 798 din 4 mai 2017, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că decizia atacată este definitivă, întrucât acțiunea are ca obiect repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, fiind întemeiată pe dispozițiile art. 539—541 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 2.425 din 13 iunie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că litigiul are ca obiect repararea prejudiciului cauzat prin erori judiciare, întrucât prin acțiunea întemeiată pe art. 539 alin. (1) din Codul de procedură penală s-a solicitat obligarea statului român la plata unei sume de bani pentru privarea nelegală de libertate;

— Decizia nr. 2.979 din 18 septembrie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că acțiunea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, fiind dedus judecării un litigiu având ca obiect repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare în care nu este deschisă calea de atac a recursului, conform art. 483 alin. (2) teza finală din Codul de procedură civilă și art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013;

— Decizia nr. 3.579 din 11 octombrie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că acțiunea având ca obiect acordarea de daune materiale și morale pentru restrângerea dreptului de libertate în mod nelegal, în temeiul art. 539 și 540 din Codul de procedură penală, intră în categoria litigiilor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare;

— Decizia nr. 3.852 din 7 noiembrie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că decizia atacată este definitivă, întrucât acțiunea are ca obiect obligarea statului român la plata unor sume de bani pentru privarea nelegală de libertate ca urmare a unor erori judiciare, în temeiul art. 539 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 4.131 din 22 noiembrie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că acțiunea se circumscrie cererilor având ca obiect repararea prejudiciului cauzat prin erori judiciare, fiind întemeiată pe dispozițiile art. 539—541 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 4.233 din 5 decembrie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că acțiunea având ca obiect acordarea de daune materiale și morale, ca urmare a privării nelegale de libertate în cursul procesului penal, în temeiul art. 539 din Codul de procedură penală, se circumscrie cererilor privitoare la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare;

— Decizia nr. 168 din 30 ianuarie 2019, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că litigiul are ca obiect acordarea de daune morale pentru repararea prejudiciilor cauzate prin eroarea judiciară reprezentată de arestarea nelegală a reclamantului, acțiunea fiind întemeiată pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 1.064 din 29 mai 2019, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, reținând că litigiul are ca obiect acordarea de daune morale pentru

repararea prejudiciilor cauzate prin eroarea judiciară reprezentată de arestarea nelegală a reclamantului, acțiunea fiind întemeiată pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală;

— Decizia nr. 1.393 din 18 septembrie 2019, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă a respins, ca inadmisibil, recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, apreciind că s-a susținut, în mod eronat, că noțiunea de „eroare judiciară” corespunzătoare cazurilor vizate de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 s-ar circumscrie doar acelor avute în vedere de art. 538 din Codul de procedură penală în considerarea denumirii marginale a acestui text de lege, iar nu și celor ale art. 539 din Codul de procedură penală, această teză ignorând jurisprudența Curții Constituționale, în sensul că cele două articole de lege concretizează principiul consacrat de art. 52 alin. (3) din Constituție, cel al răspunderii patrimoniale a statului român pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

94. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă și că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza a doua din Legea nr. 2/2013, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, respectiv hotărârile pronunțate în cererile formulate în temeiul art. 538 din Codul de procedură penală.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

XI.1. Asupra admisibilității sesizării

95. Temeiul sesizării de față îl constituie prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă potrivit cărora: „Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

96. Reglementând, în cuprinsul normei anterior citate, procedura pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ca mijloc de asigurare a unei practici judiciare unitare în interpretarea și aplicarea legii de către instanțele judecătorești, alături de mecanismul recursului în interesul legii, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care se cer a fi întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

a) existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

b) cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze pricina;

c) ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată; din perspectiva acestei condiții trebuie verificat dacă sunt întrunite cerințele intrinseci ale acesteia, anume:

c).1. existența unei *chestiuni de drept* apte a primi o dezlegare de principiu;

c).2. chestiunea de drept pusă în discuție trebuie să fie una *veritabilă și serioasă*, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite și, prin urmare, să prezinte un anumit nivel de dificultate;

c).3. chestiunea de drept să fie *esențială*, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei, context în care noțiunea de „soluționare pe fond” trebuie înțeleasă în sens

larg, incluzând nu numai problemele de drept material, ci și pe cele de drept procesual, cu condiția ca de rezolvarea acestora să depindă soluționarea pe fond a cauzei, astfel cum s-a conturat jurisprudența instanței supreme în cadrul acestui mecanism de unificare a practicii judiciare;

d) chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de nouate;

e) asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

97. Evaluând elementele sesizării, pentru a stabili dacă se verifică îndeplinirea simultană a condițiilor ce permit declanșarea acestui mecanism de unificare a practicii judiciare, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că sunt întrunite cerințele de admisibilitate anterior enunțate.

a) și b) Referitor la primele două condiții — *cea privind titularul sesizării și cea relativă la stadiul soluționării pricinii în care sesizarea a fost promovată* — se rețin următoarele:

98. Sesizarea de față a fost formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă, în cadrul Dosarului nr. 21.840/3/2016, instanță care a fost investită cu soluționarea recursurilor declarate de pârâțul statului român, prin Ministerul Finanțelor Publice, și de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție împotriva Deciziei civile nr. 1.136A/2018 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, într-o cauză având ca obiect obligarea pârâțului la plata unor despăgubiri în sumă de 500.000 lei, reprezentând daune morale pentru prejudiciul cauzat reclamantei prin privarea sa de libertate pretins nelegală în intervalul 26 noiembrie 2015, ora 7,30 — 27 noiembrie 2015, ora 15,30, și, respectiv, perioada 28 noiembrie 2015—10 decembrie 2015.

99. Cererea de chemare în judecată a fost întemeiată în drept pe dispozițiile art. 539 și 540 din Codul de procedură penală.

100. Competența materială a tribunalului pentru *soluționarea pricinii în primă instanță* este prevăzută de art. 541 alin. (3) din Codul de procedură penală, care prevede că pentru obținerea reparării pagubei, persoana îndreptățită se poate adresa tribunalului în a cărui circumscripție domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanțelor Publice.

101. Potrivit dispozițiilor art. 96 pct. 2 din Codul de procedură civilă, curtea de apel este instanța căreia i-a revenit, în această cauză, *competența soluționării apelului* împotriva sentinței date în primă instanță de tribunal.

102. Dacă nu este incident unul dintre cazurile în care legea exceptează în mod expres exercitarea căii extraordinare de atac a recursului, *competența soluționării recursului* revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform prevederilor art. 97 pct. 1 din Codul de procedură civilă.

103. În situația în care se va considera că recursurile formulate împotriva deciziei date de curtea de apel sunt admisibile (admisibilitatea căii de atac fiind însăși chestiunea de drept asupra căreia s-a solicitat pronunțarea hotărârii prealabile), urmează a se reține că *instanța de trimitere este investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță*; dacă însă s-ar aprecia că instanța de trimitere nu este investită în mod legal cu soluționarea pricinii în ultimă instanță, calitate întrunită în cauză de curtea de apel, s-ar da o dezlegare chestiunii de drept ce constituie obiectul prezentei sesizări în cadrul evaluării cerințelor de admisibilitate, ceea ce ar lipsi de conținut însăși analiza ce se solicită a fi realizată în prezenta procedură (în același sens a se vedea paragraful 49 din Decizia nr. 73 din 16 octombrie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 22 noiembrie 2017).

c) Din perspectiva celei de-a *treia condiții*, se impune verificarea premiselor deja enunțate ale acesteia.

c).1. *Identificarea unei chestiuni de drept* apte a primi o dezlegare de principiu:

104. Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă, în Dosarul nr. 21.840/3/2016, a fost investită cu soluționarea recursurilor declarate de pârâțul statului român, prin Ministerul Finanțelor Publice, și de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție împotriva Deciziei civile nr. 1.136A/2018 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă, într-o cauză în care reclamanta a solicitat, în esență, obligarea pârâțului la plata unor daune morale pentru arestarea sa pretins nelegală, cererea fiind întemeiată în drept pe dispozițiile art. 539 și 540 din Codul de procedură penală.

105. Chestiunea de drept cu privire la care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile vizează însăși admisibilitatea căii de atac a recursului cu privire la cererea întemeiată pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, având în vedere că, după criteriul materiei erorii judiciare, inserat în cuprinsul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, exercitarea căii de atac a recursului este suprimată în mod expres de această dispoziție legală.

106. Norma anterior menționată este aplicabilă proceselor pornite în intervalul cuprins între data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă — 15 februarie 2013 — și data de 31 decembrie 2018 inclusiv, având în vedere modificarea acesteia adusă prin art. III pct. 3 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (Legea nr. 310/2018). În consecință, norma de la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 este incidentă și în dosarul în care s-a formulat sesizarea ce formează obiectul prezentei proceduri.

107. În cazul proceselor inițiate după data de 1 ianuarie 2019 a devenit aplicabil, în privința excepțiilor de la exercitarea recursului, art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel cum acest text a fost modificat prin art. I pct. 49 din Legea nr. 310/2018.

108. Între aceste excepții nu mai sunt incluse și hotărârile pronunțate în soluționarea cererilor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare. Aspectul menționat interesează în cadrul analizei de față doar din perspectiva fixării limitelor temporale de activitate a normei prevăzute la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 și, implicit, a stabilirii incidenței acesteia în cauza în care sesizarea a fost formulată, întrucât cererea de chemare în judecată a fost formulată la 8 iunie 2016, în dosarul cu care instanța de trimitere a fost investită.

109. Prin urmare, pentru a se răspunde chestiunii de drept semnalate este necesar a se determina dacă hotărârile pronunțate în cererile prin care se solicită repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate în condițiile art. 539 din Codul de procedură penală sunt exceptate, în temeiul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, de la exercitarea recursului ori dacă în această categorie intră exclusiv hotărârile pronunțate în soluționarea cererilor întemeiate pe dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală, astfel încât acestea din urmă sunt singurele exceptate de la exercitarea recursului în perioada de activitate a normei de la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013.

110. Cu alte cuvinte, dacă noțiunea de eroare judiciară în procesul penal are înțelesul ce decurge, în prezent, din dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală sau are o accepțiune mai largă, anume aceea în care ar putea fi inclusă în conceptul de eroare judiciară în procesul penal și ipoteza privării nelegale de libertate, în termenii normei de la art. 539 din Codul de procedură penală, ambele ipoteze normative deschizând dreptul persoanei îndreptățite la acțiunea în repararea pagubei, potrivit dispozițiilor art. 541 din Codul de procedură penală.

111. În acest context se constată că problema de drept a cărei rezolvare de principiu s-a solicitat prin sesizarea de față în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile reprezintă o chestiune de drept aptă a primi o dezlegare de principiu.

c).2. Caracterul veritabil și serios al chestiunii de drept și gradul de dificultate al acesteia:

112. Și această cerință este îndeplinită în cauză, având în vedere, pe de o parte, că noțiunea de eroare judiciară în procesul penal nu este definită în mod explicit în cuprinsul Codului de procedură penală, iar, pe de altă parte, că, în materia procedurii penale, concepția legiuitorului s-a modificat, cel puțin în planul tehnicii legislative, odată cu intrarea în vigoare a Codului de procedură penală (1 februarie 2014).

113. Cu referire la chestiunea ce interesează sesizarea de față, se constată că tehnica legislativă din Codul de procedură penală este diferită de cea cuprinsă în Codul de procedură penală din 1968, ceea ce este explicabil nu numai prin distanța în timp a celor două reglementări, ci, mai ales, prin necesitatea adaptării legislației la exigențele Constituției, la standardele europene, în general, și ale Convenției europene a drepturilor omului, în special.

114. În evaluarea nivelului de dificultate al chestiunii de drept ar trebui luat în considerare decalajul în timp între data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă și a Legii nr. 2/2013 — 15 februarie 2013 — și, respectiv, data intrării în vigoare a Codului de procedură penală (1 februarie 2014), având în vedere că repararea pagubei în cele două situații, cu geneză în procesul penal, este susceptibilă a fi valorificată exclusiv printr-o acțiune adresată instanței civile cu privire la care normele de procedură penală reglementează, în planul competenței, doar competența materială de primă instanță și competența teritorială, prin dispozițiile art. 541 alin. (3) din Codul de procedură penală.

115. Prin urmare, pentru identificarea căilor de atac împotriva hotărârilor pronunțate în această materie sunt aplicabile dispozițiile Codului de procedură civilă și ale Legii nr. 2/2013 (pentru perioada de activitate a acestui act normativ).

116. Pentru ilustrarea tehnicii legislative diferite sau a folosirii unor alți termeni juridici în cele două reglementări succesive ale procedurii penale este suficient a se observa conținutul art. 504 din Codul de procedură penală din 1968 și prevederile art. 538 și 539 din Codul de procedură penală.

117. Pe lângă o mai bună structurare a normelor adoptate pentru reglementarea procedurii reparării pagubei materiale și a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri — obiect al reglementării din capitolul VI, plasat în titlul IV din Codul de procedură penală, dedicat reglementării procedurilor speciale în procesul penal —, este de semnalat diferența terminologică dintre versiunile succesive ale codului de referință, în ceea ce privește această procedură, dar și clarificarea adusă de legiuitorul anului 2010 noțiunii de eroare judiciară.

118. Ceea ce în Codul de procedură penală din 1968 se desemna prin sintagma „condamnare pe nedrept” și era corespunzător tezei de la art. 504 alin. 1, fără a avea o denumire marginală, în Codul de procedură penală în vigoare se indică în mod explicit noțiunea de eroare judiciară în titlul capitolului, în denumirea marginală a normei de la art. 538, precum și în cuprinsul ei.

119. Repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate în Codul de procedură penală din 1968 era reglementată la art. 504 alin. 2 și 3, pe când în Codul de procedură penală în vigoare aceasta constituie obiect al normei de la art. 539, text legal distinct, având denumirea marginală „Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate”.

120. Totodată, este de reținut că reglementarea din Codul de procedură penală din 1968 a coexistat cu reglementarea din Codul de procedură civilă în vigoare, implicit și cu dispozițiile

art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, până la intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, respectiv până la 1 februarie 2014.

121. Această constatare are semnificația aplicabilității noilor reglementări procesuale civile referitoare la identificarea căilor de atac ce puteau fi promovate împotriva hotărârilor pronunțate în cererile întemeiate pe dispozițiile art. 504 din Codul de procedură penală din 1968, dar și ulterior, în procesele pornite după intrarea în vigoare a Codului de procedură penală prin care se solicită repararea pagubei fie pe temeiul art. 538, fie în baza art. 539 din Codul de procedură penală.

122. Or, această modificare a premisei constând în dispozițiile legale ce constituie cauza cererilor de chemare în judecată formulate după intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă, atât înainte, cât și după intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, are aptitudinea de a crea dificultăți în planul identificării căilor de atac ce pot fi exercitate împotriva hotărârilor pronunțate în această materie.

123. În mod evident, această dificultate decurge din schimbarea de către legiuitor, în materia procedurii penale, a terminologiei sau a conceptelor juridice utilizate pentru reglementarea acestei proceduri speciale în cuprinsul art. 538—542 din Codul de procedură penală, formularea actuală fiind riguroasă și adecvată reglementărilor internaționale la care România este parte, precum și jurisprudenței instanței europene a drepturilor omului, dobândind un plus de claritate, coerență și predictibilitate.

124. În aceste condiții, pentru instanța civilă a fost necesar a se raporta la aceste reglementări care au variat în timp de la momentul intrării în vigoare a Codului de procedură civilă și, concomitent, a Legii nr. 2/2013.

125. Anume, până la intrarea în vigoare a Codului de procedură penală era necesară coroborarea cu dispozițiile art. 504 și următoarele din Codul de procedură penală din 1968, iar după intrarea în vigoare a Codului de procedură penală se impunea coroborarea cu noile dispoziții procesuale penale — art. 538, 539 și următoarele din Codul de procedură penală.

126. În consecință, chestiunea de drept este veritabilă, are un caracter serios și un nivel de dificultate susceptibil a antrena mecanismul hotărârii prealabile.

c).3. Chestiunea de drept să fie esențială, respectiv ca de dezlegarea ei să depindă soluționarea pe fond a cauzei:

127. Deși problema de drept supusă analizei instanței supreme în cadrul prezentei proceduri este exclusiv una de drept procesual civil, iar nu de drept substanțial, jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul competenței sale de soluționare a sesizărilor în vederea pronunțării unor hotărâri prealabile este deja consacrată în sensul că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile, indiferent dacă privește o normă de drept material sau o normă de drept procesual, este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care instanța supremă o va da să producă efecte juridice de natură a determina soluționarea cauzei pe fond (*Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014; Decizia nr. 2 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 28 din 21 septembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 772 din 16 octombrie 2015; Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016; Decizia nr. 2 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 2 martie 2017; Decizia nr. 73 din 16 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 22 noiembrie 2017 etc.*).

128. În evaluarea acestei cerințe se reține că Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă, investită fiind cu soluționarea recursurilor declarate în Dosarul nr. 21.840/3/2016, în cadrul procedurii de filtrare a recursurilor, a procedat la efectuarea

comunicărilor prealabile al actelor de procedură ale părților, iar, potrivit prevederilor art. 493 alin. (2)—(4) din Codul de procedură civilă, a fost întocmit raportul asupra admisibilității în principiu a recursurilor la 10 mai 2019.

129. În cuprinsul raportului, din perspectiva legalității căii de atac, raportorul a apreciat că recursurile sunt inadmisibile, pe temeiul excepțiilor reglementate de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, între care și cea referitoare la hotărârile pronunțate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.

130. La termenul fixat pentru data de 3 octombrie 2019 în vederea examinării admisibilității recursurilor s-a dispus întocmirea unui supliment la raport, în sensul reținerii admisibilității recursurilor formulate în cauză, precum și amânarea examinării admisibilității în principiu a recursurilor la o dată ulterioară (30 ianuarie 2020).

131. Suplimentul la raport a fost întocmit la 6 ianuarie 2020, fiind comunicat părților în vederea exprimării unui punct de vedere asupra acestuia, conform art. 493 alin. (4) din Codul de procedură civilă; în cuprinsul acestui act de procedură s-a reținut, în esență, că: „Acțiunea dedusă judecătii se circumscrie prevederilor art. 539 din Codul de procedură penală, reclamanta pretinzând acordarea de despăgubiri pentru repararea prejudiciului moral ca urmare a privării nelegale de libertate, nefiind în discuție un caz de eroare judiciară, distinct reglementat de art. 538 din Codul de procedură penală. Prin urmare, litigiul nu intră în aria cererilor reglementate de art. 483 alin. (2) Cod procedură civilă.”

132. La data de 30 ianuarie 2020 s-a luat spre examinare admisibilitatea în principiu a recursurilor, iar instanța de recurs a constatat opiniile divergente ale părților, dar și ale membrilor completului de judecată cu privire la admisibilitatea căii de atac a recursului împotriva hotărârilor pronunțate în cererile întemeiate pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală. Drept urmare, în aplicarea dispozițiilor art. 493 alin. (7) din Codul de procedură civilă s-a stabilit termen în ședința publică din 12 martie 2020, pentru dezbaterile chestiunilor divergente.

133. Instanța de trimitere a reținut, de asemenea, că intimata-reclamantă a reiterat excepția inadmisibilității recursurilor, formulând totodată cerere de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru a se da o dezlegare de principiu chestiunii de drept litigioase a admisibilității căii de atac a recursului împotriva hotărârilor pronunțate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin privarea nelegală de libertate, întemeiate pe prevederile art. 539 din Codul de procedură penală.

134. La termenul din 12 martie 2020, în urma dezbaterilor contradictorii asupra cererii de sesizare pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, instanța de recurs a rămas în pronunțare și a dispus amânarea pronunțării, iar prin Încheierea din 30 martie 2020 a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă.

135. Prin urmare, având în vedere această succesiune a actelor de procedură din dosarul în care s-a invocat acest incident procedural, se constată că problema de drept referitoare la admisibilitatea recursurilor declarate în cauză este încă una litigioasă, astfel încât urmează a se reține că pronunțarea unei hotărâri prealabile prin care să se dea o dezlegare de principiu acesteia vizează o chestiune esențială de a cărei lămurire va depinde soluționarea pe fond a cauzei, deoarece verificarea admisibilității căii de atac este prealabilă analizării pe fond a recursurilor, date fiind prevederile art. 248 din Codul de procedură civilă.

d) Referitor la condiția noutății se rețin următoarele:

136. În absența unei definiții legale a noțiunii de „noutate”, verificarea acestei condiții ține de exercitarea atributului de apreciere a completului investit cu soluționarea unei astfel de

sesizări, așa cum Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a decis în mod constant în jurisprudența sa (*Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014; Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; Decizia nr. 14 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 1 octombrie 2015; Decizia nr. 4 din 14 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 132 din 19 februarie 2019; Decizia nr. 46 din 14 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 900 din 7 noiembrie 2019; Decizia nr. 61 din 9 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 3 februarie 2020 etc.*).

137. S-a statuat deja că cerința noutății este îndeplinită atunci când problema de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare, iar instanțele încă nu au dat acesteia o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial, de o anumită întindere sau consistență.

138. Totodată, cerința noutății ar putea fi reținută ca îndeplinită în cazul în care s-ar impune anumite clarificări, într-un context legislativ nou, ale unei norme mai vechi (ipoteza așa-zisei reevaluări a interpretării normei).

139. În egală măsură, noutatea se poate raporta și la o normă mai veche, dar a cărei aplicare frecventă a devenit actuală mult ulterior intrării ei în vigoare (*Decizia nr. 10 din 20 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 14 noiembrie 2014, a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*).

140. Având în vedere acești parametri de evaluare a acestei cerințe de admisibilitate, se constată că problema de drept cu a cărei rezolvare de principiu a fost investită Înalta Curte de Casație și Justiție în acest dosar — anume admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârilor pronunțate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare — reprezintă nu numai o chestiune de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, ci și o chestiune de interpretare și aplicare a noțiunii de eroare judiciară în procesul penal și de coroborare cu prevederile art. 538 și 539 din Codul de procedură penală și, nu în ultimul rând, implică departajarea domeniului de reglementare al fiecărei norme procesuale penale dintre cele invocate, în condițiile în care procesul în care s-a formulat sesizarea de față este pornit după intrarea în vigoare a noii reglementări a procedurii penale.

141. Fiind o chestiune de admisibilitate a recursului în litigii în care competența materială de primă instanță revine tribunalului, conform art. 541 alin. (3) din Codul de procedură penală, rezultă că, în cazul în care se consideră admisibil recursul, competența soluționării acestuia pe fond revine Înaltei Curți de Casație și Justiție.

142. Pe de altă parte, și eventuala încadrare a uneia sau a ambelor categorii de cereri întemeiate pe art. 538 sau 539 din Codul de procedură penală în excepția reglementată de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în privința posibilității de exercitare a recursului împotriva hotărârilor pronunțate în soluționarea cererilor formulate în această materie, reprezintă un raționament ce se realizează de instanța de recurs în motivarea soluției date excepției de inadmisibilitate a căii de atac.

143. Ca atare, chestiunea de drept dedusă judecătii în sesizarea de față are aptitudinea de a fi aplicată în mod direct de către instanța de recurs, astfel cum rezultă și din prezentarea practicii judiciare în materie a instanțelor naționale.

144. Totodată, menționarea dreptului de a fi atacată cu recurs sau, dimpotrivă, menționarea de către instanțele de apel a caracterului definitiv al hotărârii în dispozitivul deciziilor date în soluționarea apelurilor împotriva hotărârilor pronunțate în cererile întemeiate pe art. 538 sau 539 din Codul de procedură penală nu au aptitudinea de a genera practică neunitară, având în vedere legalitatea căilor de atac reglementată de art. 457 din Codul de procedură civilă.

145. Cu toate acestea, un astfel de risc se poate identifica și la nivelul instanțelor de apel, însă numai indirect sau mediat, cu ocazia evaluării condiției de admisibilitate sau a premisei hotărârii definitive în căile extraordinare de atac de retractare — contestație în anulare și revizuire (Decizia nr. 7 din 13 ianuarie 2020, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă în Dosarul nr. 2.675/114/2018/a3, menționată la secțiunea jurisprudența instanțelor naționale).

146. În consecință, potențialul apariției sau extinderii practicii judiciare neunitare este susceptibil de a se manifesta în mod direct la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

147. Legea nr. 2/2013 a intrat în vigoare la 15 februarie 2013, iar Codul de procedură penală, cu dispozițiile căruia se coroborează prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, a intrat în vigoare la 1 februarie 2014.

148. Deși nu se poate afirma că acestea sunt acte normative recent intrate în vigoare, cu toate acestea, în evaluarea condiției noutății este necesar a se observa momentul investirii Înaltei Curți de Casație și Justiție cu soluționarea primelor recursuri declarate împotriva hotărârilor pronunțate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare doar în cauzele inițiate după intrarea în vigoare a Codului de procedură penală (1 februarie 2014).

149. Or, această constatare unită cu împrejurarea că pentru a se parcurge cele două grade de jurisdicție anterioare recursului este necesar un interval de timp oarecare, devine explicabilă pronunțarea Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra unor recursuri în cauzele din această materie începând cu anul 2017, moment de la care chestiunea de drept supusă analizei a devenit actuală la nivelul instanței supreme.

150. Astfel cum s-a arătat la secțiunea dedicată jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, în acest interval de trei ani, numărul dosarelor de recurs în cauzele cu un asemenea obiect nu a fost unul semnificativ. De aceea nici numărul total al deciziilor pronunțate, în ambele orientări jurisprudențiale, nu este unul important sau de o asemenea întindere încât să permită stabilirea concluziei că există deja o aplicare constantă, consistentă și de durată sau că interpretarea și aplicarea normelor supuse analizei s-au consolidat, astfel încât mecanismul prevenirii apariției practicii judiciare neunitare veritabile ori al extinderii unei practici judiciare divergente incipiente să nu își mai poată atinge finalitatea.

151. Totodată, trebuie menționat că în cadrul jurisprudenței sale privind pronunțarea unor hotărâri prealabile Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut îndeplinirea condiției noutății în cazuri similare (practică judiciară neunitară inconsistentă) pentru a se preveni adâncirea divergențelor în practica instanțelor, optându-se a se da eficiență acestui mecanism, în condițiile în care remediul consecutiv, al recursului în interesul legii, ar fi temporizat pe o durată indefinită unificarea practicii (*paragrafele 57—60 din Decizia nr. 44 din 14 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 46 din 23 ianuarie 2020; paragraful 34 din Decizia nr. 41 din 14 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 21 din 14 ianuarie 2020; paragrafele 93—94 din Decizia nr. 16 din 17 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 534 din 22 iunie 2020; paragraful 63 din Decizia nr. 16 din 8 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 402 din 22 mai 2019; paragraful 91 din Decizia nr. 14 din 17 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513*

din 16 iunie 2020; paragraful 77 din Decizia nr. 34 din 15 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 803 din 11 octombrie 2017; paragrafele 42—44 din Decizia nr. 19 din 20 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 573 din 12 iulie 2019 etc.).

152. Ca atare, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept reține că prezenta sesizare îndeplinește și condiția de admisibilitate a noutății chestiunii de drept.

e) Cu referire la condiția nestatuării anterioare de către Înalta Curte de Casație și Justiție și la aceea de a nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, se rețin următoarele:

153. Această cerință, distinctă de condiția de admisibilitate a noutății, vizează inexistența unor dezlegări de principiu ale aceleiași chestiuni de drept sau ale unei chestiuni similare date de instanța supremă în cadrul acestei competențe specifice de asigurare a practicii unitare la nivelul tuturor instanțelor judecătorești din țară prin mecanismele reglementate de lege în acest scop — hotărârea prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și recursul în interesul legii.

154. În acest sens este de precizat că numai hotărârile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare au efect general obligatoriu pentru instanțe de la data publicării deciziilor în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit prevederilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă — în privința recursului în interesul legii și, respectiv, art. 521 alin. (3) din același cod — în ceea ce privește hotărârea prealabilă.

155. Prin urmare, nestatuarea anterioară asupra aceleiași chestiuni de drept sau conexes acesteia nu poate avea semnificația unor dezlegări date de instanța supremă în cadrul competenței sale materiale funcționale ca instanță de recurs de drept comun sau în exercitarea atribuțiilor sale pur jurisdicționale, hotărârile judecătorești pronunțate în soluționarea cererilor și căilor de atac atribuite de lege în competența sa, având efectele reglementate de art. 429—435 din Codul de procedură civilă.

156. Referitor la limitele obligativității hotărârilor judecătorești, art. 435 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că: „Hotărârea judecătorească este obligatorie și produce efecte numai între părți și succesorii acestora.”

157. Un alt argument, în același sens, este acela că dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă reglementează și asigură legitimare pentru declanșarea procedurii hotărârii prealabile, între alți titulari, și Înaltei Curți de Casație și Justiție prin intermediul oricărui complet investit cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță, pentru a se da o rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată și care are potențialul generării unei practici judiciare neunitare.

158. Dacă acest mecanism de control *a priori* — hotărârea prealabilă — nu s-ar putea declanșa după ce au fost pronunțate una sau mai multe decizii în soluționarea recursurilor în care a fost antamată o chestiune de drept care, prin ipoteză, ar face obiectul unei sesizări formulate de un complet al Înaltei Curți de Casație și Justiție, fără ca respectiva chestiune de drept să fi primit o dezlegare într-un număr important de hotărâri care ar împiedica reținerea îndeplinirii cerinței noutății, ar însemna că, într-un astfel de caz, s-ar suprima Înaltei Curți de Casație și Justiție, investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță, accesul la această procedură la care legea îi recunoaște legitimare în mod expres, făcând norma inaplicabilă în privința sa.

159. Justificarea acestei legitimități procesuale ține de valorificarea unei prezumții a legiuitorului în sensul că nici la nivelul instanței supreme nu este exclusă posibilitatea apariției unor interpretări divergente ale unor dispoziții legale sau în dezlegarea unor chestiuni de drept, în cadrul exercitării competențelor sale jurisdicționale.

160. Situația anterior menționată este de natură a releva și stabilirea unui standard de evaluare diferit în funcție de titularul sesizării (cu referire la ipoteza în care titularul sesizării este o curte de apel sau un tribunal care judecă în ultimă instanță), pentru simplul motiv că în acea chestiune de drept instanța supremă a dat deja o rezolvare într-un număr nesemnificativ de hotărâri, dezlegări care i s-ar opune ca statuări anterioare.

161. Or, câtă vreme legiuitorul nu a indicat în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă că noutatea chestiunii de drept trebuie să fie una absolută, o astfel de interpretare nu ar putea fi validată.

162. Mai mult decât atât, din punct de vedere conceptual, potrivit dicționarului explicativ al limbii române, „*a statua*” înseamnă „*a hotări sau a decide în mod oficial (printr-o lege, statut etc.)*”, semnificație care permite nu numai identificarea semnificativ termenului, ci și observarea caracterului nedeterminat al subiectelor de drept cărora o lege, un statut sau alte acte oficiale prin care se statuează (precum și deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în mecanismele de unificare) li se adresează.

163. Chiar dacă toate hotărârile judecătorești, nu numai cele ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, sunt, potrivit art. 434 din Codul de procedură civilă, înscrisuri autentice și deci acte oficiale, acestora nu le poate fi atribuită obligativitate dincolo de limitele stabilite fără echivoc în art. 435 alin. (1) din Codul de procedură civilă și care privesc un număr determinat și finit de subiecte de drept — părțile cauzei și succesorii lor.

164. Ca atare, în economia art. 519 din Codul de procedură civilă, sintagma de nestatuare anterioară de către Înalta Curte de Casație și Justiție vizează nestatuarea asupra chestiunii sau problemei de drept într-o altă hotărâre prealabilă anterioară sau într-o decizie pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, apreciere susținută de o bogată jurisprudență în procedura hotărârilor prealabile (*paragrafele 82—83 din Decizia nr. 76 din 12 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 215 din 19 martie 2019; paragrafele 71—76 din Decizia nr. 61 din 9 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 3 februarie 2020; paragraful 32 din Decizia nr. 80 din 12 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1080 din 20 decembrie 2018; paragrafele 55—56 din Decizia nr. 82 din 26 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 19 februarie 2019; paragraful 79 din Decizia nr. 33 din 15 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467 din 21 iunie 2017; paragrafele 60—61 din Decizia nr. 3 din 22 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 195 din 2 martie 2018; paragraful 56 din Decizia nr. 46 din 14 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 900 din 7 noiembrie 2019; paragraful 56 din Decizia nr. 73 din 16 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 22 noiembrie 2017 etc.*).

165. Corelativ, jurisprudența instanței supreme în cadrul competenței sale jurisdicționale ca instanță de recurs se impune a fi analizată în cadrul condiției de admisibilitate a noutății chestiunii de drept, iar nu în contextul cerinței nestatuării anterioare de către Înalta Curte de Casație și Justiție asupra aceleiași chestiuni (*paragrafele 58 și 60 din Decizia nr. 3 din 22 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 195 din 2 martie 2018; paragrafele 89—100 și 105 din Decizia nr. 11 din 17 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 19 martie 2020 etc.*).

166. Verificând, în sesizarea de față, îndeplinirea acestei cerințe, se constată că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat anterior asupra aceleiași chestiuni de drept, nici explicit și nici implicit, nefiind identificată o decizie pronunțată în mecanismele de unificare prin care să se fi pronunțat, pe baza unei analize proprii, în dispozitivul acesteia sau în cuprinsul unor considerente decisive ori decizorii asupra aceleiași chestiuni de

drept sau asupra unei chestiuni cu care aceasta să aibă o legătură de materie litigioasă indisolubilă, de natură a impune cu evidență soluția în chestiunea de drept a cărei rezolvare de principiu se cere.

167. Singura hotărâre dintre cele pronunțate în mecanismele de unificare în care s-a făcut referire la o chestiune de drept complementară celei deduse soluționării în prezenta sesizare este Decizia nr. 11 din 17 februarie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 19 martie 2020. În paragraful 84 din această decizie s-a menționat astfel: „Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite având în vedere că, *potrivit instanței de trimitere* — Curtea de Apel Bacău —, cauza se află pe rolul acesteia, ca instanță competentă să judece în apel în ultimă instanță, conform prevederilor art. XVIII din Legea nr. 2/2013 (...)”

168. Din acest considerent rezultă că aprecierea referitoare la cerința ca instanța de trimitere să fi fost investită cu judecata unei cauze în ultimă instanță (curtea de apel în acea cauză fiind investită cu soluționarea unui apel) a aparținut instanței de trimitere, nefiind rezultatul unei analize juridice a completului investit cu sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, de natura celei ce se solicită a se realiza în sesizarea de față; mai mult decât atât, instanța de trimitere în acea procedură a calificat cererea cu care a fost investită prima instanță ca fiind o cerere privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, fără ca aceasta să fie însăși chestiunea supusă rezolvării de principiu în sesizarea respectivă.

169. Chestiunea de drept semnalată în procedura de față este distinctă de cea care a făcut obiectul Deciziei nr. 11 din 17 februarie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, iar aceasta comportă o dezlegare de sine stătătoare, având în vedere că încadrarea sau neîncadrarea cererilor întemeiate pe dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală în categoria erorilor judiciare reprezintă chestiunea prejudicială de care depinde aplicabilitatea excepției reglementate de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 de la exercitarea recursului împotriva hotărârilor pronunțate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.

170. În consecință, este îndeplinită și cerința de admisibilitate referitoare la nestatuarea anterioară de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

171. Totodată, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept constată că, potrivit comunicării realizate de către Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rezultă că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

172. Fiind îndeplinite toate condițiile de admisibilitate a sesizării, se impune analizarea pe fond a chestiunii de drept cu privire la care se solicită o rezolvare de principiu prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

XI.2. **Asupra fondului sesizării**

173. Prin sesizarea de față s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru a se da o rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept: *În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, din categoria cererilor privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, cu privire la care legea prevede că hotărârile judecătorești nu sunt supuse recursului, fac parte numai acțiunile întemeiate pe art. 538 din Codul de procedură penală sau și cele întemeiate pe art. 539 din Codul de procedură penală?*

174. Din perspectiva ce interesează chestiunea de drept supusă analizei se reține că art. XVIII alin. (2) teza a doua din Legea nr. 2/2013 stabilește că: „*În procesele pornite anterior datei de 20 iulie 2017 inclusiv și nesoluționate prin hotărâre pronunțată până la data de 19 iulie 2017 inclusiv, precum și în procesele pornite începând cu data de 20 iulie 2017 și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.*”

175. Astfel cum reiese din cuprinsul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, legiuitorul, între alte ipoteze în care folosește criteriul materiei, exceptează în mod expres de la exercitarea recursului hotărârile pronunțate în *cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.*

176. Date fiind circumstanțele pricinii cu care instanța de trimitere este investită, analiza de față se va limita la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 în ipoteza *erorilor judiciare săvârșite în procesul penal*, eroare judiciară care, în termenii art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 303/2004), reprezintă o ipoteză specifică reglementată de Codul de procedură penală.

177. Textul art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 prevede astfel: „Prin Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, precum și prin alte legi speciale pot fi reglementate ipoteze specifice în care există eroare judiciară.”

178. Nici Codul de procedură civilă și nici Legea nr. 2/2013 nu cuprind vreo definiție legală a noțiunii de eroare judiciară, în general, pentru facilitarea aplicării prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, ceea ce înseamnă că pentru aplicarea acestei norme și, în consecință, determinarea excepțiilor de la exercitarea recursului în această materie, este necesară identificarea noțiunii de referință în dreptul pozitiv, în doctrină ori în jurisprudență.

179. În cazul erorilor judiciare săvârșite în procesul penal, în prezent, o astfel de reglementare o reprezintă prevederile art. 538 din Codul de procedură penală, normă care are denumirea marginală „Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară”.

180. Potrivit art. 538 din Codul de procedură penală:

„(1) Persoana care a fost condamnată definitiv, indiferent dacă pedeapsa aplicată sau măsura educativă privativă de libertate a fost sau nu pusă în executare, are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite în cazul în care, în urma rejudecării cauzei, după anularea sau desființarea hotărârii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedește că s-a produs o *eroare judiciară*, s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat în lipsă, dacă după rejudecare s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(3) Persoana prevăzută la alin. (1) și persoana prevăzută la alin. (2) nu vor fi îndreptățite să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declarații mincinoase ori în orice alt fel, au determinat condamnarea, în afara cazurilor în care au fost obligate să procedeze astfel.

(4) Nu este îndreptățită la repararea pagubei nici persoana condamnată căreia îi este imputabilă în tot sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.”

181. În continuare, la art. 539 din Codul de procedură penală, având denumirea marginală „Dreptul la repararea pagubei în cazul *privării nelegale de libertate*”, se prevede astfel:

„(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.”

182. Astfel cum deja s-a arătat în secțiunea dedicată nivelului de dificultate al chestiunii de drept, pentru a se dezlega chestiunea de drept semnalată este necesar a se determina dacă hotărârile pronunțate în cererile prin care se solicită repararea pagubei în cazul *privării nelegale de libertate* în condițiile art. 539 din Codul de procedură penală sunt exceptate de la exercitarea recursului în temeiul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 ori dacă în această categorie intră exclusiv hotărârile pronunțate în soluționarea cererilor formulate pe temeiul art. 538 din Codul de procedură penală, astfel încât acestea din urmă sunt singurele exceptate de la exercitarea recursului, în perioada de activitate a normei de la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013.

183. În acest context, este necesar a se stabili dacă noțiunea de eroare judiciară în procesul penal are înțelesul care actualmente decurge din dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală sau are o accepțiune mai largă, anume aceea în care ar putea fi inclusă în conceptul de eroare judiciară în procesul penal și ipoteza *privării nelegale de libertate*, în termenii normei de la art. 539 din Codul de procedură penală, ambele ipoteze normative deschizând dreptul persoanei îndreptățite la acțiunea în repararea pagubei, potrivit art. 541 din Codul de procedură penală.

184. Din perspectiva unei interpretări logico-gramaticale, se constată că denumirea capitolului VI din titlul IV al Codului de procedură penală, prin care sunt reglementate anumite proceduri speciale, este aceea de „Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale *în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri*”.

185. O primă observație ce poate fi făcută este că, din punct de vedere al formulării, se folosește conjuncția „sau” cu funcție disjunctivă, conjuncție care are rolul de a lega noțiuni sau propoziții care se exclud ca alternative; drept urmare, pentru a fi fost posibilă, din perspectivă terminologică, asimilarea în noțiunea de eroare judiciară a *privării nelegale de libertate*, formularea necesară a titlului ar fi fost „Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale *în caz de eroare judiciară, precum condamnarea pe nedrept, privarea nelegală de libertate ori în alte cazuri*”.

186. În al doilea rând, se poate constata că art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 nu făcea vreo trimitere la noțiunea de eroare judiciară în procesul penal și nici nu conținea vreo referire la dispozițiile art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, având în vedere că Legea nr. 2/2013 a intrat în vigoare la o dată la care Codul de procedură penală din 1968 era încă aplicabil și înainte ca noțiunea de eroare judiciară să dobândească o consacrare și dincolo de procesul penal, potrivit modificărilor aduse Legii nr. 303/2004.

187. Pe de altă parte, nici la data adoptării Legii nr. 2/2013 și nici în formele sale succesive art. XVIII alin. (2) nu prevedea în mod expres că nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate pentru *privarea nelegală de libertate* și, de asemenea, nu trimitea nici la dispozițiile art. 504 alin. 2 și 3 din Codul de procedură penală din 1968 sau, ulterior, la prevederile art. 539 din Codul de procedură penală, având în vedere că prin modificările legislative operate asupra Legii nr. 2/2013 legiuitorul putea interveni asupra conținutului normei analizate.

188. Cu alte cuvinte, norma are o formulare generică, exceptând de la exercitarea recursului hotărârile pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare.

189. Pornind de la aceste premise, rezultă că nu s-ar putea reține exceptarea de la exercitarea dreptului de recurs și în privința hotărârilor pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate pentru privarea nelegală de libertate decât în situația în care interpretul legii procesuale civile ar accepta fie că noțiunea de eroare judiciară în procesul penal are un înțeles autonom, diferit de cel care reiese, în prezent, din prevederile art. 538 din Codul de procedură penală, fie acceptând că eroarea judiciară în procesul penal este cea reglementată în ipoteza de la art. 538 din Codul de procedură penală, dar că aceasta include și ipoteza privării nelegale de libertate, în condițiile art. 539 din același cod.

190. Altfel spus, o astfel de interpretare ar permite concluzia că privarea nelegală de libertate este susceptibilă de a fi calificată drept o eroare judiciară sau că poate fi asimilată acestui concept juridic.

191. Norma a cărei interpretare s-a solicitat — art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 —, reglementând o situație de excepție, este de strictă interpretare și aplicare, conform regulii *exceptio est strictissimae interpretationis*.

192. Pe de altă parte, în contextul erorii judiciare din procesul penal, fiind vorba despre instituții de drept procesual penal, interpretul legii procesuale civile nu poate recurge la metoda de interpretare extensivă sau la analogia legii, pentru situații cărora Codul de procedură penală le-a dedicat reglementări distincte, în cadrul unei proceduri speciale.

193. Este posibil însă ca perspectiva istorico-teleologică a reglementării procesuale penale să constituie sursa acestei analogii.

194. Codul de procedură civilă și Legea nr. 2/2013 au intrat în vigoare la 15 februarie 2013, în timp ce Codul de procedură penală a intrat în vigoare la 1 februarie 2014.

195. Ca urmare a acestui decalaj cu privire la intrarea în vigoare a noilor reglementări procesuale rezultă că pentru cererile prin care se solicita repararea prejudiciilor pentru condamnarea pe nedrept sau pentru privarea nelegală de libertate, formulate în intervalul 15 februarie 2013 — 1 februarie 2014, instanțele civile, în aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, s-au raportat la prevederile art. 504 din Codul de procedură penală din 1968, pe când în cererile formulate după intrarea în vigoare a Codului de procedură penală coroborarea normei referitoare la exceptarea de la exercitarea recursului în această materie trebuia făcută cu prevederile art. 538 și 539 din Codul de procedură penală.

196. În Codul de procedură penală din 1968, dreptul la despăgubiri atât pentru condamnarea pe nedrept (alin. 1), cât și pentru privarea nelegală de libertate (alin. 2 și 3) erau reglementate într-o normă unică — art. 504.

197. Art. 504 din Codul de procedură penală din 1968, având denumirea marginală „Cazuri care dau dreptul la repararea pagubei”, prevedea astfel:

„Persoana care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, dacă în urma rejudecării cauzei s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori căreia i s-a restrâns libertatea în mod nelegal.

Privarea sau restrângerea de libertate în mod nelegal trebuie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin ordonanță a procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale pentru cauza prevăzută de art. 10 alin. 1 lit. j) ori prin hotărâre a instanței de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin hotărâre definitivă de achitare sau prin hotărâre definitivă de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. 1 lit. j).

Are drept la repararea pagubei suferite și persoana care a fost privată de libertate după ce a intervenit prescripția, amnistia sau dezincriminarea faptei.”

198. Se constată că în cuprinsul acestei dispoziții legale sau al capitolului din Codul de procedură penală din 1968, dedicat acestei proceduri speciale, nu se făcea vreo referire la noțiunea de eroare judiciară, însă doctrina și, ulterior, Curtea Constituțională au identificat ipoteza normativă de la art. 504 alin. 1 din același cod, referitoare la dreptul la despăgubiri în cazul condamnării pe nedrept, ca fiind norma legală dedicată reparării erorilor judiciare din procesul penal, în sensul că aceasta concretizează principiul constituțional prevăzut de art. 52 alin. (3) din Constituție.

199. De exemplu, prin Decizia nr. 45 din 10 martie 1998 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 18 mai 1998, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, s-a admis excepția de neconstituționalitate, constatându-se că „dispozițiile art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală sunt constituționale numai în măsura în care nu limitează, la ipotezele prevăzute în text, cazurile în care statul răspunde patrimonial pentru *prejudiciile cauzate prin erori judiciare săvârșite în procesele penale*, potrivit art. 48 alin. (3) din Constituție.”

200. În această decizie, pronunțată anterior revizuirii Constituției din anul 2003, s-au reținut următoarele:

„Prin excepția invocată se contestă legitimitatea constituțională a art. 504 din Codul de procedură penală, însă din conținutul excepției rezultă că *sunt avute în vedere doar prevederile alin. 1 al acestui articol, potrivit căruia sunt considerate erori judiciare doar situațiile în care fapta nu există sau nu a fost săvârșită de cel condamnat*. De aceea, Curtea urmează să se pronunțe numai asupra prevederilor alin. 1 al art. 504 din Codul de procedură penală.

Conform dispozițiilor art. 48 alin. (3) din Constituție, «statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare săvârșite în procesele penale.»

Rezultă din acest text că principiul responsabilității statului față de persoanele care au suferit din cauza unei erori judiciare săvârșite în procesele penale trebuie aplicat tuturor victimelor unor asemenea erori. Circumstanțierea, «potrivit legii», nu privește posibilitatea legiuitorului de a restrânge răspunderea statului doar la unele erori judiciare, ci stabilirea modalităților și condițiilor în care angajarea acestei răspunderi urmează a se face pentru plata despăgubirilor cuvenite. Cu alte cuvinte, potrivit normei constituționale menționate, organul legislativ nu ar putea stabili ca anumite erori judiciare, neimputabile victimei, să fie suportate de aceasta.

Soluția constituțională este în concordanță cu reglementările prevăzute în art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată prin Legea nr. 30/1994, potrivit căreia, în cazul anulării unei condamnări definitive, pentru că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare în statul respectiv, cu excepția cazului în care se dovedește că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă.

Prevederile art. 504 din Codul de procedură penală, ce fac obiectul excepției, instituie două cauze care antrenează răspunderea statului pentru erorile judiciare săvârșite în procesele penale, și anume când persoana condamnată nu a săvârșit fapta ori fapta imputată nu există. Pe cale de consecință, rezultă că această dispoziție legală exclude angajarea răspunderii statului pentru oricare altă eroare judiciară ce nu ar fi imputabilă victimei. Or, o asemenea limitare este neconstituțională, întrucât art. 48 alin. (3) din Constituție instituie

numai competența legiuitorului de a reglementa despăgubirea, și nu de a alege erorile judiciare pentru care statul trebuie să răspundă.

Dacă până la adoptarea Constituției răspunderea statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare săvârșite în procesele penale a constituit numai un principiu legal, adică reglementat exclusiv prin lege, prin Constituția actuală el devine un principiu constituțional, reglementând astfel însăși competența legiuitorului în determinarea condițiilor de aplicare. Concluzia este aceeași și în interpretarea prevederilor art. 3 din protocolul sus-menționat, care, potrivit prevederilor art. 20 alin. (2) din Constituție, este aplicabil în caz de conflict cu reglementările interne existente.

Prin urmare, se constată că organul legislativ nu a pus de acord prevederile art. 504 din Codul de procedură penală cu cele ale art. 48 alin. (3) din Constituție. Dacă ar fi făcut-o, s-ar fi putut, concretizându-se dispoziția constituțională, să se reglementeze atât condițiile specifice de acordare de despăgubiri, cât și cele privind calificarea unei soluții juridice ca fiind o eroare judiciară.”

201. Art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Protocolul nr. 7) — Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară —, invocat în considerentele precedente, prevede astfel: „Atunci când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau când este acordată grațierea, pentru că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare în statul respectiv, cu excepția cazului în care se dovedește că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă în tot, sau în parte.”

202. Decizia instanței de contencios constituțional anterioară prezintă relevanță, între altele, din următoarele motive:

— se indică în mod explicit faptul că, în economia întregii norme, ipoteza legală de la art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968 este cea prin care se reglementează dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare;

— s-a constatat caracterul anacronic al reglementării din Codul de procedură penală din 1968 față de exigențele art. 48 alin. (3) din Constituția din 1991 [normă care, după revizuirea legii fundamentale din 2003, corespunde celei de la art. 52 alin. (3) din Constituție];

— s-a stabilit echivalența normei analizate cu dispozițiile art. 3 din Protocolul nr. 7 (eroare judiciară), iar nu (și) cu prevederile art. 5 alin. (1)—(4) din Convenție (privare nelegală de libertate);

— s-a cenzurat dispoziția de la art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968 nu numai pe temeiul art. 48 alin. (3) din Constituția din 1991, ci și pe temeiul art. 3 din Protocolul nr. 7, pe baza priorității reglementărilor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, potrivit art. 20 alin. (2) din Constituția din 1991.

203. Legiuitorul român, adoptând Codul de procedură penală, a pus în acord legea procesuală penală cu Constituția și cu tratatele și convențiile internaționale la care România este parte și a reglementat în mod distinct dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară prin art. 538 (dispoziții ce corespund prevederilor art. 3 din Protocolul nr. 7) și dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate prin art. 539 [normă ce corespunde art. 5 alin. (5) din Convenție].

204. Și în doctrina din materia dreptului procesual penal s-a concluzionat asupra acestui aspect astfel: „Separând în două articole distincte cele două situații în care o persoană poate obține despăgubiri conform procedurii speciale, se realizează

o clarificare a domeniului de aplicare a fiecărui articol.” (*Victor Horia Dimitrie Constantinescu în Codul de procedură penală, comentariu pe articole, coordonator M. Udroui, ediția a treia, Editura C. H. Beck București, 2020, pagina 2679*).

205. Așa fiind, nu există niciun indiciu, nici chiar din perspectiva istorico-teleologică, pentru a include în categoria erorilor judiciare privarea nelegală de libertate, ci, dimpotrivă, interpretarea art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 trebuie să fie una restrictivă, dându-se noțiunii de eroare judiciară în procesul penal înțelesul care, după data de 1 februarie 2014, rezultă din dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală.

206. În susținerea acestei concluzii este utilă și menționarea art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, text referitor la evitarea paralelismelor legislative, conform căruia: „În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.”

207. Prin urmare, luând în considerare și această dispoziție legală, care se adresează în primul rând legiuitorului — *lato sensu* —, nu poate fi acceptat nici ca în interpretarea legii, de exemplu, noțiunea de eroare judiciară în procesul penal, din perspectiva legii procesuale penale, să presupună raportarea numai la dispozițiile art. 538 din Codul de procedură penală (ori, anterior, la cele ale art. 504 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968), pe când din perspectiva legii procesuale civile sau a art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, eroarea judiciară să permită, în prezent, coroborarea atât cu prevederile art. 538, cât și cu cele ale art. 539 din Codul de procedură penală (sau, anterior, cu cele ale art. 504 alin. 2 și 3 din Codul de procedură penală din 1968).

208. În dreptul intern, eroarea judiciară a fost indisolubil legată de pronunțarea unei hotărâri de achitare, conform ultimei teze a art. 538 alin. (1) din Codul de procedură penală, condiție care nu se regăsește în art. 14 alin. (6) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR) ori în art. 3 din Protocolul nr. 7.

209. Doctrina, la rândul său, opinează că: „(...) dacă art. 538 privește numai cazul în care o persoană este achitată în rejudecarea cauzei ca urmare a intervenirii unui fapt nou sau recent descoperit ori în cazul judecării în lipsă, art. 539 din Codul de procedură penală vizează orice privare nelegală de libertate chiar dacă aceasta este luată față de o persoană care nu este acuzată de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală (spre exemplu, reținerea în fapt a unui martor timp de mai multe zile pentru că acesta nu dorește să dea declarații). Privarea nelegală de libertate nu implică în mod necesar o eroare judiciară, aceasta din urmă fiind incidentă numai în cazul raporturilor de drept penal substanțial, în care este pusă în discuție tipicitatea faptei, vinovăția sau răspunderea penală a inculpatului (spre exemplu, inculpatul a fost condamnat, dar arestarea preventivă nu a fost verificată în camera preliminară în intervalul prevăzut de lege). Viceversa, o eroare judiciară nu implică în mod necesar privarea nelegală de libertate (...).” (*Victor Horia Dimitrie Constantinescu în Codul de procedură penală, comentariu pe articole, coordonator M. Udroui, ediția a treia, Editura C. H. Beck București, 2020, pagina 2.679*).

210. Potrivit celor reținute în paragrafele 49—50 din Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în interpretarea și aplicarea art. 5 din Convenție, rezultă că: „(...) standardul probatoriu pentru luarea unei măsuri preventive privative de libertate este mult mai scăzut decât cel necesar pentru pronunțarea unei hotărâri de

condamnare, situație în care din probatoriul administrat trebuie să rezulte dincolo de orice îndoială rezonabilă că fapta există, este infracțiune și a fost săvârșită de condamnat. De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, interpretând dispozițiile art. 5 paragraful 1 din Convenție, a stabilit că faptele care dau naștere la bănuiele care justifică arestarea persoanei în cauză nu trebuie să fie de același nivel ca acelea necesare pentru justificarea unei condamnări sau chiar pentru a fundamenta o anumită acuzație; acestea au a fi probate în faza ulterioară a urmăririi penale angajate împotriva persoanei reținute. Absența inculpării sau a trimiterii în judecată a acestei persoane nu presupune, în mod necesar, că o privare de libertate pentru existența unor bănuiele legitime de săvârșire a unei infracțiuni nu ar fi conformă scopului dispozițiilor art. 5 paragraful 1 lit. c); existența acestui scop trebuie privită independent de realizarea lui, pentru că textul discutat nu impune ca poliția sau autoritatea care dispune arestarea să fi adunat probe suficiente pentru a formula o acuzație completă, sau în momentul arestării, sau pe timpul reținerii provizorii, care este limitată în timp (*Murray contra Regatului Unit*, 28.10.1994).”

211. Finalitatea prezentei decizii nu este aceea de a elucida semnificația noțiunii de eroare judiciară în procesul penal, ci doar de a se lămurii, din punctul de vedere al legii procesuale penale, posibilitatea încadrării în această categorie juridică a privării nelegale de libertate, concluzie care trebuie să fie aceeași și pentru instanța civilă.

212. În acest cadru este util a fi amintit că raportul explicativ la Protocolul nr. 7, elaborat de Comitetul director pentru drepturile omului și prezentat Comitetului de Miniștri al Consiliului European, explică de la bun început că, în sine: „(...) nu constituie un instrument care oferă o interpretare autentică a textului protocolului, deși ar putea fi de o asemenea natură încât să faciliteze înțelegerea prevederilor conținute de acesta.”

213. În ceea ce privește art. 3 din Protocolul nr. 7, raportul anterior evocat indică, printre altele: (...) „23. În al doilea rând, articolul se aplică numai în cazul în care condamnarea a fost anulată sau persoana a fost grațiată, în ambele cazuri, pe motiv că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, adică o deficiență gravă în procedura judiciară, care implică un prejudiciu grav pentru persoana condamnată. Prin urmare, în conformitate cu acest articol, nu există o obligație de a plăti despăgubiri în cazul în care condamnarea a fost anulată sau pedeapsa a fost grațiată pentru orice alte motive.”

216. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția I civilă, în Dosarul nr. 21.840/3/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza a doua din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, respectiv hotărârile pronunțate în cererile formulate în temeiul art. 538 din Codul de procedură penală.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 14 septembrie 2020.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
ILIE IULIAN DRAGOMIR

214. Revenind la cadrul normativ intern, este de menționat că, în analiza constituționalității dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, de exemplu, în paragraful 13 din Decizia nr. 48 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346 din 5 mai 2016, Curtea Constituțională a reținut că: dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt similare prevederilor art. 504 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, care au fost suspuse controlului de constituționalitate prin Decizia nr. 417 din 14 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.044 din 11 noiembrie 2004, Decizia nr. 221 din 21 aprilie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 516 din 17 iunie 2005, și Decizia nr. 78 din 5 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 28 februarie 2008, prin care s-a constatat că textul de lege criticat este o concretizare a principiului constituțional prevăzut de art. 52 alin. (3) din Constituție, conform căruia «*Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii [...]*» și, pe cale de consecință, realizarea dreptului la repararea de către stat a pagubei cauzate prin erorile judiciare are loc în condițiile legii. În cuprinsul paragrafului 17 din aceeași decizie, pe de altă parte, se menționează: „(...) În acest sens, Curtea constată că dreptul la reparare a pagubei în cazul privării nelegale de libertate, prevăzut la art. 539 din Codul de procedură penală, constituie o preluare, prin normele procesual penale naționale, a dispozițiilor art. 5 paragraful 5 din Convenție.”

215. Prin urmare, nu se poate reține că instanța de contencios constituțional a făcut o calificare a privării nelegale de libertate ca fiind o eroare judiciară care să poată fi preluată și de instanța civilă în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, ci trimiterea la dispozițiile art. 52 alin. (3) din Constituție are loc în contextul identificării aceluiași tip de răspundere obiectivă a statului și în cazul privării nelegale de libertate, precum în situația erorii judiciare în procesul penal, având în vedere echivalența făcută de instanța de contencios constituțional în paragrafele consecutive, cu prevederile art. 5 alin. (5) din Convenție, iar pentru ipoteza erorii judiciare (sau art. 538 din Codul de procedură penală), cu prevederile art. 3 din Protocolul 7, în considerentele Deciziei nr. 45 din 10 martie 1998 a Curții Constituționale, cum deja s-a arătat anterior.

Magistrat-asistent,
Cristian Balacciu

ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T

privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Diaconu Marcel, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 28.10.2020—24.11.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Diaconu Marcel, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

- contribuțiile electorale au fost în cuantum de 500,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului;
- cheltuielile electorale au fost în cuantum de 315,51 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 316,00 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 315,51 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 315,51 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral, și a invalidat suma de 0,49 lei, sumă care nu îndeplinește condițiile legale de rambursare potrivit prevederilor art. 48 alin. (13) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 16 decembrie 2020.
Nr. 31.407.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T

privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale ale candidatului independent Dumitrașcu Elena, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 28.10.2020—27.11.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Dumitrașcu Elena, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

- contribuțiile electorale au fost în cuantum de 610,00 lei;
- cheltuielile electorale au fost în cuantum de 610,00 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 610,00 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 610,00 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 610,00 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 28 alin. (2), (9) și (14) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 17 decembrie 2020.
Nr. 31.468.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Dan Nicușor Daniel, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 28.10.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Dan Nicușor Daniel, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 446.000,00 lei, astfel: 24.500,00 lei contribuții din venituri proprii ale candidatului, donații în sumă de 326.800,00 lei și împrumuturi în sumă de 94.700,00 lei;
— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 445.251,69 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 445.251,69 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 445.251,69 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 445.251,69 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 21 decembrie 2020.
Nr. 32.119.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Dimache Marian, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 28.10.2020—18.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Dimache Marian, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 809,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului independent;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 809,00 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 809,00 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 809,00 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 809,00 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 29 decembrie 2020.
Nr. 33.301.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Enache Sorin, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 7.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Enache Sorin, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 280,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului independent;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 96,64 lei.

Nu a îndeplinit condițiile privind rambursarea cheltuielilor electorale prevăzute de art. 48 alin. (8) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de art. 57 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2016, republicată, cu modificările ulterioare.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.368.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Duminecă Nicolae, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 7.12.2020—18.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Duminecă Nicolae, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 600,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului independent;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 514,00 lei.

Nu a îndeplinit condițiile privind rambursarea cheltuielilor electorale prevăzute de art. 48 alin. (8) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de art. 57 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2016, cu modificările ulterioare.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 34 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.444.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Diaconu Nicolae, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Diaconu Nicolae, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 1.000,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului independent;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 983,18 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.670.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Buda Gheorghe, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Buda Gheorghe la funcția de primar și consilier local al orașului Călimănești, județul Vâlcea, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 1.530,00 lei, reprezentând venituri proprii ale candidatului;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 1.523,90 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.677.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Boncan Gheorghe-Dorinel, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Boncan Gheorghe-Dorinel la funcția de consilier local al comunei Drăgoești, județul Vâlcea, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020 candidatul independent Boncan Gheorghe-Dorinel nu a înregistrat venituri și cheltuieli electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.
Nr. 33.687.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Dinulescu Elena, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Dinulescu Elena la funcția de primar și consilier local al comunei Livezi, județul Vâlcea, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020 candidatul independent Dinulescu Elena nu a înregistrat venituri și cheltuieli electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.
Nr. 33.690.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Cucu Dumitru Felix, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Cucu Dumitru Felix, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020 candidatul independent Cucu Dumitru Felix nu a înregistrat venituri și cheltuieli electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.695.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Drăghici Marian, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Drăghici Marian la funcția de consilier local al comunei Drăgoești, județul Vâlcea, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020 candidatul independent Drăghici Marian nu a înregistrat venituri și cheltuieli electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.696.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Danciu Vasile, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Danciu Vasile la funcția de consilier local al comunei Runcu, județul Vâlcea, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020 candidatul independent Danciu Vasile nu a înregistrat venituri și cheltuieli electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.
Nr. 33.703.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Avram Ionuț Valentin, cu ocazia
alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 28.10.2020—1.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Avram Ionuț Valentin, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 3.000,00 lei, reprezentând contribuții ale candidatului independent;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 2.834,01 lei.

Conform cererii de rambursare a cheltuielilor electorale depuse de către mandatarul financiar coordonator, cuantumul cheltuielilor electorale solicitate în vederea rambursării este de 2.834,01 lei, iar conform documentelor justificative cuantumul acestora este de 2.834,01 lei.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (12) din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în urma verificărilor efectuate, echipa de control a validat suma de 2.834,01 lei aferentă cheltuielilor electorale, pe care o propune în vederea rambursării către competitorul electoral.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.
Nr. 33.754.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Brădițeanu Ion, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Brădițeanu Ion la funcția de primar și consilier local al comunei Voineasa, județul Vâlcea, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020:

— contribuțiile electorale au fost în cuantum de 1.000,00 lei, reprezentând venituri proprii ale candidatului independent;

— cheltuielile electorale au fost în cuantum de 708,21 lei.

Nu a fost solicitată rambursarea cheltuielilor electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.797.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale
ale candidatului independent Constantinescu Ovidiu Dumitru, cu ocazia alegerii
autorităților administrației publice locale din anul 2020**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în perioada 9.12.2020—21.12.2020 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la verificarea legalității veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate de candidatul independent Constantinescu Ovidiu Dumitru, cu ocazia alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că pentru campania electorală aferentă alegerii autorităților administrației publice locale din anul 2020 candidatul independent Constantinescu Ovidiu Dumitru nu a înregistrat venituri și cheltuieli electorale.

Nu au fost constatate abateri contravenționale.

București, 30 decembrie 2020.

Nr. 33.799.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

